

kerk aan de waterweg

MAGAZINE VAN DE ROOMS-KATHOLIEKE PAROCHIE DE GOEDE HERDER MAASSLUIS VLAARDINGEN SCHIEDAM • ZOMER 2017

De geest waait...

Van de redactie

De Geest waait...

De Geest waait allerlei richtingen op, kunt u lezen in dit nummer van *Kerk aan de Waterweg*.

Zo waaide de Geest naar de Grote of St. Janskerk in Schiedam waar pater De Jong o.p. een indringend portret schilderde van Maarten Luther. En de Geest waaide toen door naar Maassluis waar bisschop Van den Hende dat portret aanvulde met goed nieuws over de oecumene.

Ook in de vrije natuur waaide de Geest, waar mensen wandelden ten bate van de Vastenactie en elkaar ontmoeten daarbij. Misschien kwamen ze er wel een herder tegen, die verwonderd rondstapte met zijn kudde schapen. De Geest waaide naar een parochiezaaltje waar iemand begeistert vertelde over zijn liefde voor de muziek van Leonard Cohen. En voort ging de Geest naar Schiedam-Noord, naar een schoolklas die speurde door de Jacobuskerk en allerlei diepe vragen stelde.

Ook in huiskamers kwam de Geest, waar

verraste burgers lintjes ontvingen van de burgermoeder en aan tafels zat de Geest ook, met mensen die samen sobere soep aten, ten bate van de vastenactie en met elkaar aan de praat gingen.

Naar Rotterdam ging Zij ook, naar de Laurenskerk, waar het koor van de Basiliek mocht zingen.

De Geest waaide tussen moslims en christenen bij een ontmoeting rond vastentradities.

En ze woei opnieuw door de kerk, met Goede-Herderparochianen die samen zongen en baden, en ook indrukwekkende filmpjes bekeken rond de Ik-ben-woorden van Johannes.

Bij voordeuren landde de Geest, ergens in Vlaardingen. Kerkmensen verwelkomden er nieuwe, onwennige bewoners in de wijk.

Zo waaide de Geest, kriskras door onze parochie. Ik spreek in raadselen, het zou u kunnen gaan duizelen. Maar u kunt het echt allemaal lezen in dit blad. En nog meer!

Dat het aanstekelijk en hartverwarmend mag zijn en nieuwe adem mag geven in deze tijd van Pinksteren!

Lidwien Meijer

St. Jan de Doper-Visitatie

H.H. Jacobus en Martinus

Willibrord, Pax Christikerk

De volgende *Kerk aan de Waterweg* verschijnt rond 10 september. Kopij graag inleveren voor 7 augustus 2017.

H.H. Andreas, Petrus en Paulus

Willibrord, H. Lucaskerk

H. Hart van Jezus

St. Liduina - OLV. Rozenkrans

Adressen
en telefoonnummers van de
kerken van parochie De Goede Herder ■

St. Jan de Doper-Visitatie, Mgr. Nolenslaan 99, 3119 EB
Schiedam, 010- 4735066 ■ **H. Hart van Jezus**, Rijnstraat 1, 3114
SP Schiedam, 010- 4268648 ■ **St. Liduina en O.L. Vrouw Rozenkrans**,
Singel 104, 3112 GS Schiedam, 010-4268228 ■ **H.H. Jacobus en Martinus**,
Kerkweg 53, 3124 KD Schiedam, 010-4709719 ■ **Willibrord, H. Lucaskerk**,
Hoogstraat 26, 3131 BN Vlaardingen, 010-4702679 ■ **Willibrord, Pax Christikerk**,
Reigerlaan 51, 3136 JJ Vlaardingen, 010-4741790 ■ **H.H. Andreas, Petrus en Paulus**,
Andreasplein 1, 3144 PL Maassluis, 010-5912080

Het pastoraal team van parochie De Goede Herder bestaat uit: Charles Duynstee (pr), Henri Egging (pr), Kees Koeleman (pw) en Avin Kunnekkadan (pr). Het team is te bereiken via Elly Barendregt, medewerker pastoraal team, T: 06-31 99 09 59 of E: e.barendregt@goedeherderparochie.nl. Het bestuur van de parochie is te bereiken via secretaris, E: secretaris@goedeherderparochie.nl.

Inhoud Kerk aan de Waterweg

COLOFON

Kerk aan de Waterweg is een uitgave van de parochie De Goede Herder in Maassluis, Vlaardingen en Schiedam en verschijnt in 2017 vier keer. Het blad wordt gratis thuisbezorgd bij parochianen. Een postabonnement is mogelijk voor 20 euro per jaar.

Redactie: Elly Barendregt, Marlène van Geffen en Kees Koeleman.
Redactieadres: Singel 104, 3112 GS Schiedam
T: 06-54797022
E: redactie@goedeherderparochie.nl

Eindredactie: Lidwien Meijer en Marianne Soors

Aan dit nummer werkten verder mee: pater Leo de Jong, Peter Bergmans, Frans de Jong, Dick Nels, Marga Huiskens, Riek Wouters, Charles Duynstee, Ria Sosef, Wim van der Steen, Jolanda Konings.

Vormgeving:
Pieter van Schouwenburg, Bali

Fotografie: Clemens Lambers, Kees Koeleman, Elly Barendregt, Jan van de Water, Riek Wouters, Cintha van den Toorn, Dick Nels, Sietske Schoenmakers, Sienie Murck, Henry de Wolf, Lidwien Meijer, Wim van der Steen.

Drukkerij:
Halewijn, Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen

Overnemen:
Artikelen uit *Kerk aan de Waterweg* mogen met bronvermelding, vrij worden overgenomen. Illustraties en foto's mogen alleen worden gebruikt als vooraf toestemming is verleend door de redactie.

p 5

Een patroonsfeest rond het thema Ik-ben... gevolgd door twee weken rond deze zeven facetten van Jezus. Een impressie hoe dit in de deelgemeenschappen uit de verf kwam

p 12

Dit jaar is Lutherjaar. Pater Leo de Jong o.p. schetste in de Grote kerk in Schiedam het leven en de persoon van deze kerkhervormer

p 18

Herder Thomas loopt met zijn kudde rond in de Broekpolder. Hoe beleeft hij dit bijzondere werk? Kent hij zijn schaaapjes?

p 26

De congregatie SVD zorgt voor missionarissen uit allerlei landen in ons land. Pater Avin is één van hen. Een oproep om de paters op weg te helpen

p 32

De Vastentijd werd in onze parochie volop beleefd met wandelen, samen eten en vieren. En er werd veel geld samengebracht

De Geest, een heilige verbinder van mensen

door Kees Koeleman

Op de voor- en achterkant van deze uitgave van Kerk aan de Waterweg zijn duiven te zien, duiven in allerlei soorten en standen. In deze lentetijd kon ik met een paar wandelingen volstaan om ze te schieten, op de foto dan natuurlijk. Als vogelaar was dat voor mij geen straf. Aan tamme duiven geen gebrek bij mij in de buurt. Het zijn afstammelingen van de rots duif. En met een beetje geluk kom je ook hout- en tortelduiven tegen.

Ik vind het mooi dat de heilige Geest in de Bijbel met een vogel vergeleken wordt. Toen Jezus uit het water van de Jordaan opsteeg, vertelt Marcus, zag hij de Geest als een duif op zich neerdalen. Een schitterend beeld. Een duif kan in een prachtige glijvlucht neerdalen. Als hij in de dakgoot zit en naar beneden komt, dan doet hij dat op een sierlijke manier. Een vergelijkbare beweging maakt de heilige Geest. Hij kan zomaar ineens bij je op de schouder komen zitten.

Met Pinksteren horen we wat dit voor gevolgen kan hebben. De Geest die op de vrienden van Jezus neerdaalt, inspireert hen om zich voor ieder mens open te stellen, ongeacht uiterlijk, taal of herkomst. Bang voor mensen is Gods Geest niet. Het is haar te doen om communicatie en waarachtige gemeenschap. Van de geesten die zich in deze wereld laten gelden kun je dat niet altijd zeggen. Ze zijn niet

Bang voor mensen is Gods Geest niet

altijd even verbindend. Tegen deze achtergrond neemt de heilige Geest een heel eigen positie in.

Dat Gods Geest in de eerste geloofsgemeenschappen werkzaam was kon je dan ook afleiden uit het grote aantal vreemde vogels binnen de gelederen. Parten, Meden, Egyptenaren, men-

sen uit Arabië, Rome, Libië: ze hoorden er allemaal bij. Het aantrekkelijke van de eerste geloofsgemeenschappen was dat menige kloof kleiner was geworden. Door hun levensverhalen te delen overwonnen zij hun emotionele afstandelijkheid. Hun materiële bezitsdrang overwonnen zij door elkaars bezittingen te delen.

De goddelijke duif verbindt mensen met elkaar. Het doet denken aan dat restaurantje in Den Haag waar een Palestijnse en een Joodse kok samen hun gasten

aan tafel ontvangen. Het doet me ook denken aan de talkshow van oma Greet op de laatste vrijdag van de maand in studio De Bakkerij in Rotterdam-Noord, waarin ze mensen ontmoet achter het nieuws uit de Havenloods. Elke keer levert dat een bonte verzameling aan mensen op: van raadslid tot rapper, van darmendokter tot vuilnismen, van Rotte-opruimers tot dansers.

In het eerste weekend van juni vieren we het feest van Pinksteren, van de heilige verbinder van mensen. Zelig Pinksteren! 🕊

Ik ben-woorden maken tongen los!

Een viering, een maaltijd, een gesprek en een borrel. Het was een flink programma tijdens het patroonsfeest van onze parochie op 6 mei. Inspirerend én heel gezellig. Zo gingen de ik-ben-woorden van start, waarvan twee impressies

“**H**et weer is eigenlijk te mooi,” zeiden we tegen elkaar, toen we als gelegenheidskoorleden buiten in het zonnetje de deelnemers aan het patroonsfeest stonden te verwelkomen. Toch stroomde de kerkzaal van deelgemeenschap St. Jan de Doper-Visitatie behoorlijk vol.

Zo'n 25 zangers hadden gehoor gegeven aan de oproep mee te zingen in het Goede-Herderkoor, onder leiding van Wim van der Steen. Eén lied werd vierstemmig gezongen, niet eenvoudig maar het lukte.

De gebedsviering bevatte uitsluitend liederen die aansloten op de zeven Ik ben-woorden. Ook de zeven voorbeden, die voorgelezen werden door vertegenwoordigers van alle deelgemeenschappen sloten aan bij: Ik ben het licht.... de wijnstok.... de verrijzenis... de weg.... het brood...de poort.....de goede herder...We baden om verbondenheid, licht in de duisternis, voedsel, openheid, richting, zorg, nieuw leven. En de acclamatie: *Roep onze namen, dat wij U horen, dat wij U ademen, dat wij U leven...* die klonk zo mooi en werd zo goed meegezongen, dat het jammer was dat er niet meer Ik-ben-woorden waren, zodat we nog een tijdje door konden gaan!

Internetpastor

Na een gezellige maaltijd volgde een bijzonder onderdeel. Zeven filmpjes had pastor Kees Koeleman opgedoken. “Eigenlijk had pater Nicolaas Sintobin hier moeten staan,” zei hij. “Maar hij

was helaas verhinderd.” Nicolaas Sintobin in een pater Jezuiet. Hij is door zijn orde vrijgesteld om te werken als internetpastor. Hij speurt op internet naar treffende, inspirerende filmpjes en hij is actief met sociale media. Hij ziet dit als een goede mogelijkheid om religieuze thema's aan de orde te stellen op een speelse, eigentijdse manier. Pastor Koeleman trad vanavond in zijn voetsporen. We zagen zeven filmpjes, van internet geplukt maar ook fragmenten van De wereld draait door en College Tour. Bisschop Tutu van Zuid-Afrika kwam voorbij en we zagen een man tafeltennis spelen met het batje in zijn mond. Een ziekenverzorger vertelde hoe zij haar roeping had gevonden in de zorg voor mensen met dementie en inwoners van Denemarken, van zeer diverse pluimage, kwamen erachter hoezeer ze met elkaar verbonden waren.

Na elk filmpje werd om reacties gevraagd: soms konden alle, rond de vijftig, deelnemers aan dit mooie uurtje 'plenair' reageren en soms gingen we met onze 'buren' aan de praat, over vragen als: 'Wat laat dit filmpje jou zien over licht?' 'Wat zie je hier gebeuren?' 'Ze zeggen wel eens: Delen is vermenigvuldigen... Klopt dat voor jou?'

Fatima

Het leverde verrassende reacties op. Een paar citaten: 'Licht gaat uit, als je het niet deelt..' 'Bij ons is er de activiteit: de Langste Tafel van Maassluis. Heel mooi, zo samen.' 'Die bisschop

Tutu neemt de jongeren serieus, hij spreekt ze ook persoonlijk aan.'

Iemand vertelde van de jongerenontmoeting in Vlaardingen in het kader van Taizé, rond oudjaar 2009. En iemand anders verheugt zich op een reis naar Fatima.

De ontvangende geloofsgemeenschap had nog bier van het Dominicanenfeest van 2016. Dit moest op, werd gezegd. Nu, ook dat lukte aardig vanavond, we gingen vervuld naar huis, in vele opzichten. 🍷

Lidwien Meijer

Ik ben... het licht, bij Leonard Cohen

Iedere deelgemeenschap schonk de twee weken die volgden op het patroonsfeest, aandacht aan een Ik-ben-woord. In de St. Jan-Visitationkerk was er op 11 mei een lezing over licht en duisternis bij de zanger Leonard Cohen.

Parochiaan en theoloog Frank Kazenbroot, verzorgde de lezing. Hij begon met het aansteken van een kaars: "Ik ben het licht", zei Jezus. "Hij bracht licht in de duisternis van mensen, die hij tegenkwam." Vervolgens vertelde Frank over het turbulente leven van Leonard Cohen, een van oorsprong Canadese zanger, die vorig jaar november

baar allemaal. Ook Jezus wordt erin beschreven als een verliezer."

Leonard Cohen bracht ook religie in de popmuziek. Je vindt er de taal van het boeddhisme, jodendom en christendom in terug. Het lied *Anthem* (hymne) is een treffend voorbeeld van licht en donker: *There is a crack in everything. That's how the light gets in.* 'In alles is een scheur, een opening, maar zo kan het licht erin.'

Leonard Cohen had vaak donkere, depressieve periodes in zijn leven. Hij vond enige verlichting in de zen-meditatie. Zes jaar bracht hij door in een boeddhistisch klooster

me zingen, ook toen de wereld verging, ook al ziet het er somber voor me uit.'

Hij werkte soms jarenlang aan de liederen, hij sleep ze steeds bij. Het lied *Halleluia* heeft wel tachtig coupletten! Wij zagen een filmpje waar dit lied in klonk bij een megaconcert in Los Angeles. Iedereen zong mee met Halleluia, die oude woorden uit de joods-christelijke traditie.

De laatste jaren van zijn leven heeft Leonard Cohen nog veelvuldig opgetreden, de stadions zaten vol concertgangers. Zijn laatste CD heet: *You want it darker*. Dit was ook het zevende lied dat we hoorden. Indrukwekkend waren de woorden uit het Hebreeuws: *Hinenih...* hier ben ik, Heer. De voorzanger van de synagoge van Montreal zingt ook mee in dit nummer.

Juist toen bekend werd dat Trump gekozen was tot president van de Verenigde Staten stierf Cohen. De familie stelde het nieuws over zijn overlijden nog even uit totdat het grootste rumoer over Trump enigszins was verstomd. Maar het is bijzonder dat Cohen op zo'n donker ogenblik overleed. Hij werd begraven bij zijn ouders in Montreal op de joodse begraafplaats.

Zo'n vijftiengintig mensen bezochten de lezing, ondanks het mooie weer op deze donderdagmiddag. We waren onder de indruk van de muziek, de beelden en de wijze waarop Frank Kazenbroot zijn fascinatie voor Leonard Cohen met ons deelde. Hij kreeg een hartelijk applaus. "Dit mag je vaker doen," was een veelgehoorde reactie.

overleed. "Leonard Cohen bracht de poëzie in de popmuziek. Net als Bob Dylan dat deed."

Zeven liederen rond licht en duisternis mochten we beluisteren vanmiddag. Het eerste lied was het bekende *Suzanne*. "Het gaat over een ontmoeting met een vrouw, kwets-

op een berg, een regelmatig leven van mediteren, werken, vroeg naar bed. Hij keerde weer terug in de wereld en op den duur kon hij de chaos aanvaarden, in die wereld en in zichzelf.

You've got me singing, in dit lied komt dat mooi naar voren. 'U liet

Ik ben... de verrijzenis en het leven

Deelgemeenschap Pax Christi had op zondag 14 mei aandacht voor *vallen, opstaan en weer doorgaan...*

Jezus werd ervaren als iemand die mensen deed opstaan uit de dood. In het verhaal van de opwekking van Lazarus komt dat treffend naar voren, legde Lidwien Meijer uit. Hij rolt de steen weg voor het graf. Hij noemt Lazarus bij zijn naam. Die komt dan naar buiten (hij moet zélf gaan bewegen). En dan helpt zijn omgeving hem los te komen van alles wat hem benauwt.

Dit maken we allemaal wel mee: dat je ergens in vast zit, wat je nekt. En dat je weer overeind komt. Met hulp van anderen, maar je moet het zelf doen. Daar gaat dit Ik-ben-woord over. Deze verhalen gaan we delen.

waren aanwezig om uit te kiezen. In stilte liepen we rond, rustig kijkend, wikkend en wegend.

Lidwien Meijer benadrukte dat het om je eigen leven ging, jouw ervaringen met vallen, opstaan... jouw belevingen wat betreft op een dood punt zitten en de kracht hebben om verder te gaan. Wat helpt daarbij?

Hij moet zélf gaan bewegen, dan helpt zijn omgeving hem los te komen van alles wat hem benauwt

Vlaanderen, waar in de Eerste wereldoorlog zo werd gevochten. Daar werd de klapproos een symbool voor de gesneuvelde soldaten, toen en nu” “Mij trof de twee handen die samen een hart vormen. Je doet het samen, zonder die handen zou je geen hart zien. De ander helpt me steeds weer op te staan.”

“Dit teleurgestelde hoofd en dat blij hoofd vertellen mij over mijn eigen teleurstelling. Om de wereld die zoveel verdriet en geweld kent, al zoveel jaar, ondanks al onze inspanningen het goed te doen. Maar er zijn mensen die altijd vrolijk zijn, al zijn ze ziek. Dat inspireert me.”

“Die wolken en die zon vertellen me van de grootsheid van de Scheping. Wat bijzonder dat we er zijn en wat onvoorstelbaar is het leven.”

“Mij raakte de openheid van deze mens. Ze staat met de armen omhoog te stralen. Opgestaan en weer vrij. En er staat iemand achter. Ze wordt gedragen.”

“De Emmausgangers is voor mij echt een paasverhaal. Over de teleurstelling die door ontmoeting en delen uitmondt in blijdschap en teruggaan naar Jeruzalem.”

“Je wordt steeds weer op weg gezet. Dan helpt openheid.”

“Zo’n zaadje moet in het donker kiemen, om weer aan het licht te komen. En dan komt er zo’n mooi plantje uit.”

We deden dit met behulp van afbeeldingen. Wie voelt zich geraakt door een beeld? Wat zegt het jou over dit thema?

Acht mensen waren vroeg opgestaan om hier samen over te praten. Ongeveer dertig afbeeldingen

Uiteindelijk vond iedereen een afbeelding en we vertelden allemaal wat ons erin raakte.

“Ik werd geraakt door de klapprozen in de puinhopen,” zei iemand. Ze bloeien ondanks alles, tegen de verdrukking in. Ik zag dat zo mooi in

We luisterden ook nog naar een lied dat een deelnemer had getroffen. Maar deze deelnemer komt met zijn verhaal en met dit lied in het komende nummer van *Kerk aan de Waterweg* aan het woord in de rubriek: *Dit raakt me...*

DIT RAAKT ME...

Soms is een viering een pareltje

Al vroeg was ik in muziek geïnteresseerd en dan bedoel ik: het maken ervan. Ik zong als kind al graag en had op de lagere school goede cijfers voor het vak muziek. Totdat ik de baard in mijn keel kreeg.

Ik heb ook nog een blauwe maandag orgelges gehad, maar had toch de verkeerde combinatie van leeftijd en interesses, aangevuld met een gebrek aan stimulans. In ieder geval werd het niks.

In mijn tiener- en adolescententijd was er in de toenmalige Willibrordparochie in Vlaardingen een aardig jongerenkoor, maar dat heeft me, ondanks een voorzichtig aandringen van mijn moeder, nooit echt getrokken. Het was bovendien een periode waarin ik het geloof behoorlijk in twijfel trok en waarin ik meestal een uurtje ging fietsen als ik thuis had gezegd naar de kerk te gaan. Door een aantal 'voorvallen' die me té toevallig zijn overkomen en met de hulp van een paar 'passende' preken van pastoor Duijvestein van de toenmalige parochie Johannes de Doper kwam ik toch weer bij de kerk terug.

Na mijn huwelijk met Janny en verhuizing naar Maassluis werden we bij de kerstviering van 1981 geconfron-

teerd met jongerenkoor Akkoord. We werden geraakt, gegrepen, zo goed vonden we dat! Na de viering zeiden we dan ook tegen de dirigent Tom van Deursen dat we de week erop zouden komen meezingen. Dat hebben we van 1982 tot 1992 met veel plezier gedaan.

We werden geraakt, gegrepen, zo goed vonden we dat!

Nadat Akkoord in 1992 was opgeheven, ben ik verder gegaan als cantor (inderdaad dit jaar 25 jaar). Toen vervolgens in het najaar van 2002 mij de vraag werd gesteld om de koorleiding van To Be Continued over te nemen van Marjo Wijsman heb ik dat afgeslagen, ik vond mijzelf daar niet capabel voor. Maar in het najaar van 2003 kwam de vraag opnieuw en dringender want Marjo zou gaan afstuderen als pastoraal werker en dan fulltime gaan werken. Met als gevolg dat er geen koorleiding meer zou zijn. Ik kan u zeggen dat het toch nog wat hoofdbrekens heeft gekost voordat ik die knoop durfde doorhakken.

Inmiddels ben ik meer dan dertien jaar koorleider van To Be Continued

en nog altijd cantor en sinds mei 2016 eveneens koorleider van Intermezzo, ons nieuwe middenkoor. Daarnaast komt Akkoord nog één keer per jaar bij elkaar en luistert het een viering op, als projectkoor. Ook dat mag ik dan, een beetje tegen wil en dank, leiden.

Het lukt niet altijd even goed, maar het gebeurt toch regelmatig dat een viering een pareltje is, dat echt alles klopt en de lezingen, verkondiging en liederen perfect passen. Soms klinkt er dan spontaan applaus. Mensen bedanken je of maken complimenten. Soms gebeurt het dat het koor of de solist echt engelachtig zingt, en dat ontroert me, dat raakt me.

Maar hoe vaak heb ik in mijn leven al niet een stille hint gekregen, ben ik bij de kladden gegrepen, een kant opgeduwd, op het spoor gezet? Hoe vaak ben ik in mijn leven al niet aangeraakt? 🙏

Peter Bergmans

In de rubriek 'Dit raakt me' vertellen parochianen over wat hen raakt (muziek, beeldende kunst, foto's, een gedicht... enzovoort). Bijdragen (maximaal 600 woorden) kunt u sturen naar redactie@goedeherderparochie.nl

Preek die wat deed...

Die Emmausgangers zijn wij zelf

Iemand uit onze parochie was zo geraakt door de preek van pastor Charles Duynstee op 30 april, dat ze hem vroeg of deze gepubliceerd mocht worden in Kerk aan de Waterweg.

Het verhaal van Emmaüs is voor mij het verhaal dat staat voor mogelijkheden tot verandering in je leven

Twee mensen onderweg, ontgoocheld en verbitterd, hun idealen kapot geslagen. De dood van die mens, waar ze al hun hoop op hadden gezet, alles waar ze van gedroomd hadden: het is een grote desillusie. Wij zijn ook die mensen onderweg. Soms voelen we ons gebroken, niet in staat om verder te gaan. Juist dan kunnen er mensen in ons leven komen, onverwacht, die ons een nieuw inzicht bieden, die toekomst aanreiken en ons doen opstaan. Ze breken en delen hun leven met ons. Van vreemdeling worden ze vriend en verwijzen naar de Verrezen Jezus die leeft midden onder ons.

Gaandeweg kunnen er dingen in je leven veranderen. Dat overkomt je, eerder dan dat je er bewust voor kiest. Het verhaal van Emmaüs is voor mij het verhaal dat staat voor mogelijkheden tot verandering in je leven. Maar die verandering is alleen mogelijk als er naar je geluisterd wordt. De vreemdeling, die het initiatief neemt, vraagt dan ook aan hen: "Wat is dat voor een gesprek, dat gij met elkaar voert?" Ze mogen hun hart luchten; zij mogen het eerst aan het woord komen. Er is alle ruimte voor hun verdriet en ontgoocheling, niets wordt in eerste instantie tegen gesproken. Je zou dit Goddelijke pedagogie, opvoedkunde, kunnen noemen. Dat is een opvoeding die de mens serieus neemt in zijn of haar levenslange zoektocht en die mens vooraf geen norm oplegt.

Dit kan herkenning oproepen bij de opvoeding van kinderen. Deze wijze van opvoeden kan verandering teweeg brengen bij de mens. Dit gebeurde ook bij die Emmaüs-gangers. Eerst waren hun ogen gesloten, vol met verdriet, en gaandeweg gaan hun ogen open. Er

kan zo iets nieuws ontstaan: met nieuwe ogen gaan zien.

Verdriet, wanhoop, het verandert gaandeweg in hoop en vreugde. Ook in je eigen geloofleven is verandering mogelijk. Een God die eerst een onbegrijpelijke, wezensvreemde God voor je is, kan ook gaandeweg een reisgezel worden, een bekende, een vertrouwd iemand, waar je al je wanhoop en verdriet mee kan delen. Dit mogen de Emmaüs-gangers, Kléopas en zijn metgezel, ervaren: hun ogen gingen open, in de vreemdeling wordt gaandeweg Jezus herkend.

Deze veranderingen die de twee leerlingen mogen ervaren op weg naar Emmaüs staan ook centraal in onze Eucharistieviering. Je zou kunnen zeggen dat deze twee leerlingen de allereerste Eucharistieviering hebben mogen ervaren. Ook wij komen het eerst aan het woord in de viering.

Bij het gebed van ontferming, bij de schuldbelijdenis kun je jouw hart luchten, al je verdriet en dankbaarheid voorleggen aan God. Daarna mag je luisteren naar het woord van God, woorden uit de Bijbel. En dan mogen wij God uitnodigen voor de tafel, net zoals die twee op weg naar Emmaüs.

Wij dragen de gaven aan. En dan neemt Hij het initiatief over aan tafel: Hij nam het brood, sprak de zegen uit, brak het en reikte het uit. En daarna gaan zij met vreugde terug naar Jeruzalem, als andere mensen. Ook wij mogen als een ander, nieuwe mens weer naar huis gaan en in ons leven van elke dag de Blijde Boodschap verkondigen.

Eucharistie betekent dankzeggen. Mogen wij steeds in ons leven veranderd worden in dankbare mensen, ondanks al ons verdriet en onze pijn, Amen. 🙏

Oecumenisch wandelen en eten...

Een wandeling met kerk- en moskeebezoek. Een maaltijd met de PKN-gemeente. Men kwam volop met elkaar aan de praat in Maassluis, ten bate van de Pauluskerk in Rotterdam

De wandeling
Op zaterdag 25 maart namen 45 personen, leden van de PKN-Maassluis en parochianen van deelgemeenschap Andreas, Petrus en Paulus deel aan een Vastenpelgrimage.

De start was in de Petrus en Pauluskerk. Na een prelude van koffie en thee vertelde pastor Henri Egging, dat vasten eigenlijk niet zonder carnaval kan. En dat er ooit een heuse bisschoppelijke brief is uitgegaan die stelde dat jus ook vlees is. Hij vertelde verder over vrijdag/visdag en vastentrommeltjes, maar ook over de vrijheid voor gelovigen om zelf het vasten in te vullen na het tweede Vaticaans concilie.

Een kort traject langs de Weverskade bracht ons exact op tijd in de Turkse moskee. De wandelschoenen gingen uit en de heer Muhsin Sumer gaf eerst een rondleiding door de gebedsruimte van de moskee en vervolgens een spoedcursus 'essenties van de Islam'. Een van de opvallende zaken in zijn betoog was, dat je geen goede moslim kunt zijn als je niet in Jezus gelooft. Heel gastvrij was het water dat voor ons als 'pelgrims' klaarstond en het zoete Turks fruit, waarmee we werden verleid in deze vastentijd.

Daarna werd het tijd voor wat serieuze kilometers. Een tocht langs de Weverskade, de Westgaag en het Dijkpolderpad bracht ons in Maasland. Via Maasland-Zuid trokken we langs de Noordvliet de stad weer in om te eindigen in het derde *heilige huisje* van de dag: de Immanuëlkerk. Het mooie van zo'n groepswandeling is, dat je woorden kunt wisselen met deze en gene, bekend en onbekend.

Luchtig en serieus, het levert gave ontmoetingen op. In de Immanuëlkerk besteedden we ruim aandacht aan de inwendige mens door een eenvoudige doch voedzame lunch.

De predikant, dominee Gerrit van Dijk, belichtte het vasten vanuit protestants perspectief. Als afsluiting klonk a capella het 'Lied van het oprechte vasten'. Bezinning en diaconie (zorg, solidariteit en verzet ten behoeve van mensen in nood) staan in de vastentijd centraal, zowel in de christelijke tradities als bij de Islam.

Als afsluiting werd een collecte gehouden voor de Pauluskerk te Rotterdam. We mochten € 290,- ontvangen.

Marianne Soors

*Het
levert
gave ontmoetingen
op*

De maaltijd

Dit jaar werd de vastenmaaltijd in de Immanuëlkerk gehouden en...wij zagen dat het goed was!

Een lichte ruimte, voldoende tafels en stoelen, serviesgoed en bestek, platen om de soep warm te houden, een gastvrije koster, enthousiaste gastvrouwen en een kerkzaal voor de vesper. Vanaf 17.30 uur kwamen de gasten binnen. Velen bewonderden de prachtige expositie van Hannelieke van de Beek: Onderweg naar Pasen.

Het avondgebed ving aan met een woord van welkom door ds. Martijn van Leerdam. Met pianobegeleiding van Jan-Michel Koekebakker zongen we over vasten, dromen van recht en waardigheid, over breken en delen en overvloed. De lezing 'De wonderbare broodvermenigvuldiging' die pastor Henri Egging voorlas,

ging daar ook over. Er was een moment van stilte. *Ubi caritas, Deus ibi est* (waar liefdadigheid en liefde zijn, daar is God) zongen we na elke voorbede. Gesterkt door de zegen verlieten we de kerkzaal en betraden de hal waar de tafels uitnodigend gedekt stonden.

De aanwezigen zochten een plek en raakten al snel in gesprek. De werkgroep Vastenmaaltijd had een Hollandse groentesoep gekookt, omdat het project wat belicht wordt een Hollands project is: de Pauluskerk in Rotterdam.

De heer Jan Blankers is daar vrijwilliger. Bij toeval kwam hij in de Pauluskerk terecht toen hem gevraagd werd om een keer orgel te spelen bij het avondgebed op vrijdag. Inmiddels is hij een begeesterd en bezielde medewerker. Hij geeft zijn beste krachten om het thema van de Pauluskerk: 'Overwin het kwade door het goede' te helpen verwezenlijken. Het gaat daar om gelijkwaardigheid! Er worden mensen opgevangen waarvoor geen plaats is, mensen die uitgedroogd zijn, mensen die er niet mogen zijn. Er wordt hulp geboden op maatschappelijk, medisch en juridisch gebied. Er is opvang en zorg voor ieder die moeite heeft om in zijn basisbehoefte te voorzien. Je gaat er de deur uit met een volle maag en in een warme jas. Er zijn allerlei activiteiten zoals taalles, muzieklus, naailes en spelletjes-avonden. Het is ook een plek voor bezinning, waar je je geest kunt kalmeren en verdieping kunt vinden. Jan Blankers vertelde met bezieling hierover. Hij is zelf geraakt doordat hij van heel dichtbij meemaakte hoe schrijnend het is als je door omstandigheden noodzaak bent om 'je hand op te houden'.

We waren allen onder de indruk van de ontvullende voordracht. Voldaan en ook met een opdracht gingen we huiswaarts. Bij het verlaten van de zaal werden de lege soeppannen gevuld met een financiële bijdrage, uiteraard voor de Pauluskerk. We telden € 525.55.

Allen hartelijk dank voor jullie aanwezigheid en gulle gave!

Ook dank aan allen die meegewerkt hebben aan het welslagen van deze avond! 🙏

Ria Sosef namens de Werkgroep Vastenmaaltijd

*We zongen
over vasten,
dromen van
recht en waar-
digheid, over
breken en delen
en overvloed*

Hoe het kwam en waar alles

Het jaar 2017 is uitgeroepen tot Lutherjaar. Reden voor de St. Janskerk om pater Leo de Jong o.p. uit te nodigen voor een lezing over Luther, zijn weg, zijn leer. Op 26 februari vond dit plaats. Pater De Jong schilderde een indringend portret.

door Leo Raph. A. de Jong o.p.

“Heel lang geleden – toen ik theologie studeerde als voorbereiding op de priesterwijding – zeiden wij al: ‘Jezus Christus predikte het koninkrijk Gods, maar wij hebben er heel snel een kerk van gemaakt. En dat is niet hetzelfde!’ Soms breken stralen van dat ‘Koninkrijk Gods’ ineens dwars door al onze theologische kennis heen – met name als er in die kennis barsten en twijfels komen, want juist door die barsten kunnen we het oorspronkelijke Licht soms even zien. Maar ja... dan moeten wij er weer over gaan nadenken, het systematiseren om het nieuwe inzicht voor ons en voor anderen behapbaar te maken. En dan ontstaat onherroepelijk een nieuwe theologie. Het mysterie, dat God is, moet weer ‘kerkelijk’ worden. Zo werd ook het bevrijdende inzicht, dat Luther overviel, omgevormd tot *Landeskirchen*, waarin de politieke macht vaak de lakens uitdeelde.”

Luther moet een grote intelligentie gehad hebben én een grote gevoeligheid. Is dat een zegen of een vloek? Het is in elk geval een kostbare vrucht.

Heel lang geleden al vertelde de psychiater Anneke Terruwe – die in haar praktijk veel met kloosterlingen te maken had – dat precies aan die kostbare vrucht nogal eens de wespen kwamen knagen. Welke wespen?

Eén ken ik erg goed, uit eigen ervaring als kloosterling: het gevoel van zware schuld, van hopeloze tekortkoming, van totale onwaardigheid en zware zondigheid. En dit juist als je

– als kloosterling – ‘Religieus-van-professie, Godzoeker van beroep’ bent geworden. Dat maakt het steken van die wesp alleen maar gevaarlijker. Dit alles resulteert dan in een geweldige angst voor de straffende God.

En God sta je bij, als de cultuur in jouw tijd en in jouw kerk dan ook nog eens geneigd is om die angst te versterken, soms zelfs om door die angst gehoorzaamheid of geld af te dwingen, zoals in de tijd van Luther – en niet alleen toen! – het geval was. Ik hoor die zelfde wesp rondspoken in het kloosterleven van Maarten Luther.

Vader en Vader God

De vader van Maarten Luther had zich omhooggewerkt tot een gewaardeerde en rijke burger. Natuurlijk zette hij stevige druk op zijn zoon, om nog verder de maatschappelijke ladder te bestijgen. Een universitaire studie aan de rechtenfaculteit was zo’n stap. Vader zal er flink voor in de buidel hebben moeten tasten. Daarmee werd de basis gelegd voor een conflict tussen vader en zoon. Hoe moet Maarten voldoen aan de (te) hoge verwachtingen van de vader? Daarmee wordt tegelijkertijd het verborgen conflict tussen hem en Vader-God getekend. Hoe als zwak en zondig mens te voldoen aan de eis: ‘Wees volmaakt, want uw hemelse Vader is volmaakt?’

Dan wordt Maarten op een voetreis overvallen door een geweldig noodweer, met storm en bliksem. Wil God hem straffen of een laatste waarschuwing geven? In doodsangst legde Maarten Luther de gelofte af, dat hij – als hij

Dat heeft u heel goed gezegd, waarde heer!

op aan kwam

gered wordt – in het klooster gaat. Toen hij veilig uit de storm kwam, werd hem gezegd dat hij aan die belofte niet gebonden was, want ze was niet afgelegd uit vrije wil. Toch trad Maarten twee weken later in bij de Augustijnen in Erfurt, een bedelorde, niet van de *standing* als de oude orde der Benedictijnen. Hij werd monnik. Vader Luther wilde niets meer met hem te maken hebben. Uiteraard ging zijn studie van filosofie en theologie voorspoedig en al heel snel werd hij docent op universitair niveau. Maar als je Godzoeker van professie wordt, zal het kloosterleven je innerlijke conflicten met de eisende en straffende God eerder versterken dan milderen.

Sola Gratia

In april 1507 werd Maarten priester gewijd. Een legende vertelt, dat zijn vader bij zijn eerste Heilige Mis ineens weer aanwezig was. Zag hij toch een carrière voor zijn zoon, nu langs een andere weg? Onder het uitspreken van de heilige woorden van de consecratie,

‘Hoe vind ik in Godsnaam een genadige God?’

werd de aandacht van Maarten ineens afgeleid naar zijn vader en doodsangst beving hem. Zijn prior en geestelijke leidsman Johan von Staupitz trachtte de gewetensangst van Maarten te lenigen. Dat hielp waarschijnlijk voor het ogenblik, maar niet blijvend. Johan von Staupitz vroeg hem naar Wittenberg te komen. Daar werd hij vanaf oktober 1512 ‘Doctor der heilige Schrift’ op de universiteit.

In het academische jaar 1515-1516 behandelde hij de Brief aan de Romeinen. Waarschijnlijk vond er in dat jaar de ‘doorbraak’ plaats in zijn geest. Soms wordt dit ook wel een ‘Verlichtingservaring’ genoemd. Wat is dat? Meestal treedt zo’n ervaring op, als de innerlijke spanning een gevaarlijk hoogtepunt heeft bereikt. Er is wel eens gezegd, dat je in zo’n moment van intense crisis kunt ‘kiezen’ tussen psychisch ziek worden, of dóórbreken naar nieuw Licht. In de enorme spanning, waarin Luther leefde rond de vraag: ‘Hoe vind ik in Godsnaam een genadige God?’, brak zijn overtuiging open tot een nieuw besef: niet door eigen werk of het afrekenen met eigen zondigheid, maar door Gods onverdiende genade alleen! *Sola Gratia*. En door zich aan die genade totaal en onvoorwaardelijk over te geven: *Sola fide*. Blijkbaar was het bestuderen van de tekst van Romeinen 1,17 – de *Sola fide* tekst – de lont, die de doorbraak in gang zette. Zijn grote kennis van de Bijbel stelde Luther in staat om deze zekerheid op vele andere plaatsen te herkennen. Het gaf hem uiteraard een enorm gevoel van geestelijke bevrijding. (Overigens zal de wesp tot aan het eind van zijn leven rond zijn hoofd blijven zoemen, maar de steek is vanaf nu niet meer zo gevaarlijk).

Is dit een geheel nieuw geestelijk inzicht? Neen, want onder andere bij grote Duitse mystici als de Dominicaan Meister Eckhart is datzelfde bevrijdende besef aanwezig. Maarten Luther heeft trouwens een paar preken van Eckhart gelezen. Het is opvallend hoe

in de uitspraken van Maarten Luther soms echo's doorklinken uit deze preken. Men bedenke overigens, dat ook een aantal uitspraken van Meister Eckhart door de officiële Rooms katholieke kerkelijke leiding werden veroordeeld. Dit leverde spanningen op met de bewonderaars van zijn ideeën, maar tot een breuk kwam het toen – rond 1330 – niet.

Soberheid

Natuurlijk kon en wilde Maarten Luther, net als Meister Eckhart twee eeuwen eerder, dit nieuwe besef niet herroepen, hoe sterk er ook druk op hem werd uitgeoefend, nadat zijn ideeën bekend geworden waren. Zó vreemd waren zijn ideeën in die tijd trouwens niet. Zo was Luther niet tegen het systeem van aflaten zelf, maar tegen het financieel misbruik ervan. In de eerste jaren van het verzet werd Maarten Luther ooit uitgenodigd in een klooster van Dominicanen – ik meen in Erfurt – om over zijn ideeën te komen spreken. Opvallend is, dat de voorzitter-gespreksleider van dit debat regelmatig zei: *Bene dixisti, domine*: 'dat heeft u heel goed gezegd, waarde heer'. Kan ik ook als advocaat optreden voor de Rooms Katholieke Kerk in haar veroordeling van Maarten Luther? Al eeuwenlang werd er in Europa geroepen om een 'hervorming van de Kerk in hoofd en ledematen'. Dat leverde heiligen én veroordeelde kettters op. Zo werd het klooster van de Dominicanen te Rotterdam uitdrukkelijk gesticht rond 1450 om de orde te renoveren, in haar oorspronkelijke idealisme en soberheid. Dit verlangen en het werken eraan kostte mensenlevens, zoals Johannes Hus en anderen (1417)! Want de combinatie van rijkdom en macht kan keihard terugslaan, als haar bestaan wordt bedreigd, ook als het een kerkelijke machtscombinatie is. Midden in de godsdienstcrisis die uitbrak

Het is – ondanks alles, dank zij alles – niet zo gek om katholiek te blijven!

na Luther schreef een bekend katholiek aan Rome: 'Begrijpen jullie niet, waarom de Duitsers Lutheraans worden? Omdat ze zo gelovig zijn!' (Petrus Canisius s.j. 1521-1597).

Te passief

Toch heeft de 'Schone Eenzijdigheid' van de drieslag: *Sola Gratia, sola Scriptura, sola Fide* (alleen genade, alleen de H. Schrift, alleen het geloof kan tot redding leiden), een schaduwzijde. Niet voor niets weigerde de grote geleerde en humanist Erasmus Lutheraan te worden! Volgens hem werd de mens te passief getekend ten opzichte van het werken Gods.

Sprak Luther over de 'slaafse wil' van de mens ten opzichte van het al dan niet ontvangen van Gods genade – een opvatting die zal uitgroeien tot de grote 'fabrieksfout' van de reformatie: de Predestinatie – Erasmus verdedigde steeds de waarde van de mens, ook tegenover God. De mens heeft een vrije wil.

God loskoppelen van de menselijke waardigheid is een aanslag op het grondgegeven van het christendom zelf: de incarnatie, die niet eenmaal heeft plaatsgevonden, tweeduizend jaar geleden, maar ook hier en nu moet plaatsvinden, wil God ook voor onze tijd tot heil zijn. Het is – ondanks alles, dank zij alles – niet zo gek om katholiek te blijven!

Zo zou ook Meister Eckhart o.p. spreken over de grootst mogelijke waarde van de mens. Bij hem wordt de mens niet gezien als contrastbeeld met God – zowel vóór als na zijn 'doorbraak' bleef Maarten Luther dat wel doen! Eckhart daarentegen benadrukt de grote adel van de mens, omdat de diepste grond van de menselijke geest en Gods grond niet verenigd zijn, maar één en hetzelfde. Incarnatie ten top! *Werde was du bist* (word wie je bent).

De beweging rond Maarten Luther werd helaas ook een speelbal in de politieke en sociale conflicten van die tijd. Het werd een 'Nieuwe Kerk' en het grandioze besef van het Koninkrijk Gods werd overschaduwde door de afschuwelijke oorlogen die volgden, waarin de verschillen tussen de godsdienstige overtuigingen als dodelijke wapens werden gehanteerd. 🙏

Uitwisseling over vasten in christendom en islam

Ruimte maken voor bezinning

Op zaterdagmiddag 11 maart waren zo'n dertig mensen in de St. Jan-Visitatiekerk bij elkaar om te horen van elkaars tradities rond vasten en onthouding.

De geloofstradities van islam en christendom verschillen in vele opzichten van elkaar. Toch zijn er ook overeenkomsten. Een daarvan is een jaarlijkse periode van vasten. Voor christenen is dit de periode vóór Pasen: de veertigdagentijd. Voor moslims is dit de ramadan, de jaarlijkse vastenmaand. Dit jaar begint deze maand op 26 mei.

Klokken uit Rome

Cyntha van der Toorn, betrokken bij de Liduinabasiliek, heeft als kind in de vijftiger en zestiger jaren de jaarlijkse vastenperiode altijd intens beleefd. Zo ging ze in die weken bijna dagelijks naar de kindermis, 's morgens vroeg, voor schooltijd. De maaltijden thuis waren sober en er werd niet gesnoept. Ieder kreeg een eigen vastentrommeltje, waarin alle snoep werd verzameld. Op zondag mocht dit dan opgegeten worden. Voor Palmzondag werd een palm-pasestok gemaakt, die 's zondags in de kerk werd gezegend en meege-dragen in de processie. Paaszaterdag was ook bijzonder. "Dan kwamen de kerkklokken terug uit Rome, werd ons verteld. Om 12 uur luidden ze de vasten uit. De klokken brachten paas-eitjes mee. Die vond je in een kuiltje op je bed! En als dan op Paasmorgen na de hoogmis de paaseieren gezocht mochten worden in de tuin, dan was het écht, helemaal Pasen!"

In onze tijd zoekt Cyntha naar andere, eigen vormen om deze periode

inhoud te geven. Ze neemt meer tijd voor gebed, voor echte contacten, voor studie. Ook ziet ze af van het eten en drinken van allerlei 'lekkere dingen'. "Dat sterkt het vertrouwen en bemoe-digt het hart, dat zorgen heeft om de wereld van vandaag en om alle leed van zovelen."

Korter douchen

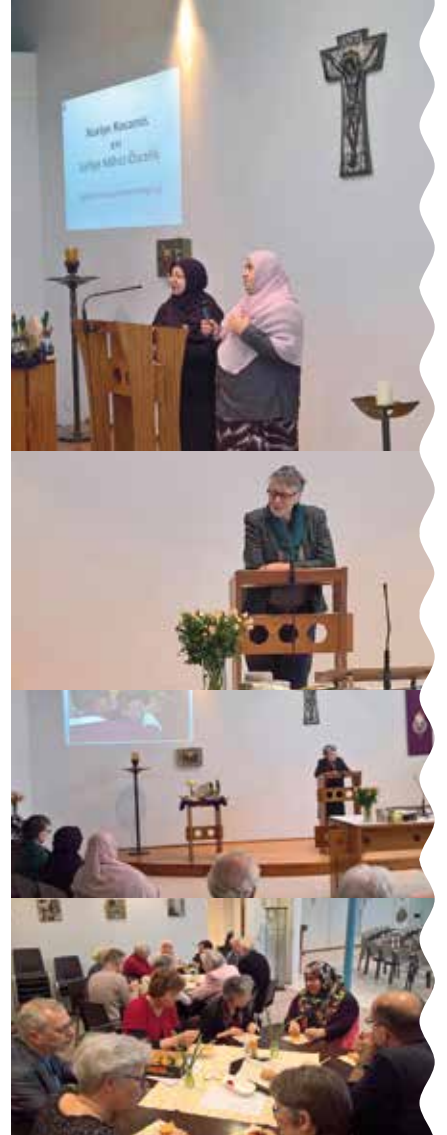
Marja Docter-Oldenburg van de PKN-gemeente in Schiedam-centrum heeft geen bijzondere jeugdherinneringen. "Ik heb alleen paasherinneringen uit mijn jeugd. Maar de veertigdagentijd is steeds meer voor me gaan betekenen."

Het is even een knop omzetten

Zo kiest ze de laatste jaren een doel om na te streven in deze periode. "Het is even een knop omzetten, je iets ontzeggen, om ruimte te maken voor iets anders. Het eerste jaar was mijn doel: geen spelletjes doen op de computer in de vasten. Het tweede jaar: korter douchen. En dit jaar: niet snoepen." Ze constateert dat ook steeds meer jongeren op deze manier iets doen tijdens de vasten. "Ze hebben dan bijvoorbeeld een vorm van digitale onthouding. En dat betekent meer tijd om met andere dingen bezig te zijn, zoals samen eten."

Voedzame dadels

Een aantal vrouwen van de Turkse vrouwenvereniging vertelden over hoe wordt geschreven in de Koran over vasten. Ze deelden ook dadels uit, dat is het eerste voedsel waarmee bij zonsondergang de vasten wordt gebroken, aan het begin van de Iftar-maaltijd. Dadels zijn heel voedzaam.

De kinderen vasten allemaal wel meer als ze dit willen. Je voelt je als gezin sterk verbonden met elkaar.

Er zit rek in de regels rond de ramadan. Zo hoeft je als je op reis bent niet te vasten. Je kunt dit dan doen op andere dagen. Ook als je ziek bent, hoeft het niet. Dat staat allemaal omschreven in de Koran. Op een filmpje konden we horen hoe een Sjoera (vers uit de Koran) vanuit de minaret werd gereciteerd. We zagen nog meer mooie filmpjes, bijvoorbeeld een kinderfilm-pje met een lied over bidden en vasten. Na afloop van dit boeiende informatie-uur ontmoetten we elkaar bij een sobere maaltijd. Ook was er een collecte ten bate van de vastenactie. Want dat hoort er zeker ook bij in deze periode. 🕌

Lidwien Meijer

Actief in kerk en stad

De dag voor Koningsdag, 26 april, vond de jaarlijkse lintjesregen weer plaats. Vijf parochianen van de Goede Herder viel deze eer te beurt. Allen werden benoemd tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau.

De heer Jan Wilmer uit Vlaardingen werd verrast door een onverwacht bezoek van onze burgermoeder. Jan heeft door de jaren heen niet alleen veel voor de stad Vlaardingen betekend, maar ook voor onze parochie, met name in de toenmalige Willibrorduskerk. Jan was bijna twintig jaar dirigent van

Jan Wilmer

Jongerenkoor Vlaardingen-West, het huidige Koor The Balance. Verder was hij onder andere de onvermoeibare organisator en animator van de onvergetelijke jaarlijkse weekenden (ook voor de leiding!) van kinderkoor De Erasmusjes. Was er een klus te klaren in de kerk: Jan was van de partij. En ook buiten de kerk was en is Jan zeer actief. Kortom: een zeer verdiende onderscheiding.

De heer Henk Schoenmakers uit Vlaardingen, kreeg ook plotse-ling visite. Burgemeester An-nemiek Jetten stond op op 26 april bij hem voor de deur. Te midden van zijn gezin spelde de burgemeester de onderscheiding op.

Vanaf 1995 zet Henk zich onafge-

Henk Schoenmakers

broken in voor de parochie. Als organist bij de zondagse vieringen in de diverse kerken, maar ook in de jaren 2005-2006 als organist-dirigent van één van de Vlaardingse kerkkoren. Vanuit zorgcentrum de Meerpaal wordt regelmatig een beroep op hem gedaan om ook daar de samenzang bij de vieringen op zaterdagavond muzikaal te ondersteunen.

Naast zijn kerkelijke activiteiten heeft Henk diverse bestuurlijke taken vervuld. Zo was hij van 2005-2011 bestuurslid van de Stichting RK VHMO. Deze Stichting is het bevoegd gezag van het Sint – Laurenscollege in Rotterdam. Eveneens was Henk van 2006-2015 bestuurslid van de Probusclub in Vlaardingen.

Peter Bernardt

De Heer Peter Bernardt uit Maas-sluis is al zeer lange tijd vrijwilliger bij de deelgemeenschap Andreas, Petrus en Paulus.

In 1976 werd hij lid van de liturgie-commissie van de toenmalige Andreasparochie.

Eind jaren '70 werd hij lid van de Parochiële Adviesraad, nu Parochie-

raad, in de functie van secretaris. In 1980 was hij gespreksleider bij de Pastorale School van het Bisdom Rotterdam. Vanwege gezondheidsproblemen van zijn echtgenote heeft hij deze functie neergelegd maar hij bleef actief vrijwilliger.

In 1983 werd hij handbalcoach bij Unitas '63; elke zaterdag, zeven jaar lang was hij druk daarmee. Hij verzorgde ongeveer drie jaar Loopbaan coaching voor de vakbond FNV, waarbij hij mensen die hun baan verloren, hielp bij het ontdekken van de eigen competenties.

Vanaf 2001 is hij Cantor weekendliturgie en lid werkgroep kerkmuziek. Vanaf 2002 verzorgt hij de vrijwilligersadministratie. Vanaf 2007 is hij dirigent van het

Mia van Haaren-Boin

Vlootkoor. In 2009 werd hij dirigent van Cantate Domino van de toenmalig Petrus en Paulusparochie; gedurende die tijd was hij ook lid van het Andreaskoor. In 2011 wordt hij dirigent van het Rouw- en trouwkoor en in 2014 dirigent van het Andreas Petrus en Pauluskoor.

Vanwege gezondheidsproblemen van zijn vrouw is hij sinds 1974 parttime

mantelzorger. De heer Bernardt heeft zich altijd ingezet voor het welzijn van anderen.

Mevrouw Mia van Haaren-Boin is vanaf 1986 actief voor deelgemeenschap Andreas, Petrus en Paulus. Zij begon als coördinator van de kindernevendiensten. Van 1995 tot 2000 was zij lid van de stuurgroep catechese, van 2005 tot heden is zij bezorgster van het kerkblad AProPos. Daarnaast deelt ze enveloppen uit en haalt die weer op in het kader van de Actie Kerkbalans.

Sinds 2010 is zij voorzitter van het bestuur van de Katholieke Ouderbond Maassluis (KBO) en vanaf 2014 vertegenwoordiger in het regio-overleg van de KBO Zuid-Holland van de af-

Cecilia Wubbels-Polman

delingen Schiedam, Vlaardingen en Maassluis.

Vanaf 2007 is zij actief op het gebied van seniorenwelzijn. Van 2007 tot 2011 was zij voorzitter van de Seniorenraad. Sinds 2011 is zij lid van de adviesraad Samenlevingszaken. Haar werkvelden beslaan het terrein van de WMO en Seniorenbeleid/Woon servicezones. De Adviesraad Samenlevingszaken adviseert het college.

Van 2005 tot 2014 was zij lid van de KlantenAdviesRaad (KAR) van kabelmaatschappij CAI Westland. De KAR was nauw betrokken bij de ontwikkelingen binnen het bedrijf van de kabelmaatschappij.

Mevrouw Cecilia Wubbels-Polman ging vanaf midden zeventiger jaren meedraaien met de kindercrèche in de deelgemeenschap Andreas, Petrus en Paulus.

Ook assisteerde ze al snel bij kindernevendiensten. Van 1990 tot 2001 was zij betrokken bij de voorbereidingen op de Eerste H. Communie. Van 2005 tot 2013 was zij lid van de stuurgroep die de beleidslijnen in de parochie mede uitzette. Daarnaast is zij sinds 1988 bezorger van - en verantwoordelijk voor - de distributie van AProPos en Kerk aan de Waterweg.

Naast deze taken is zij sinds 1985 lid van de Elisabethgroep, vanaf 2005 lid van de stuurgroep Diaconie en vanaf 2008 lid van de werkgroep interieurverzorging.

Daarnaast is ze al 28 jaar actief als vrijwilligster binnen het geriatrisch centrum DrieMaasHave, onder andere bij het bewegen, praten en zingen met de bewoners. Momenteel is zij vooral pastoraal bezig. Zij zet zich in voor de kerkdienst, verzorgt pastorale bezoeken en zingt geestelijke liederen.

Van 1975 tot 1985 was zij hulpmoeder op de toenmalige J.F. Kennedyschool (na een fusie met de Paulusschool nu De Dijck). Zij begeleidde kinderen bij het (leren) lezen, de reken- en taallessen en creatieve vakken.

Parochie de Goede Herder feliciteert de jubilarissen van harte met de ontvangsten onderscheiding. 🌟

In gesprek met herder Thomas

“Het is jammer dat ik de sch

Hij kent zijn schapen, maar niet allemaal bij naam. Hij kent hun nukken, hij ziet het als ze zorg nodig hebben, hij is waakzaam. Hij kent ook die ándere goede herder uit de Bijbel en gelooft in hem.

door **Elly Barendregt** en **Kees Koeleman**

Het mag een wonder heten dat het tot een interview is gekomen, constateren we. “Mijn e-mails bekijk ik maar zelden”, zegt Thomas tijdens ons gesprek. Maar uiteindelijk was daar dan toch het verlossende telefoontje: “Met Thomas van der Meij”. Voor het interview hoefden we niet ver te rijden. Op 20 april hoedde hij zijn 256 schapen in de Broekpolder van Vlaardingen. Op het afgesproken tijdstip (4 uur) heeft hij ze allemaal binnenboord. Langs de Watersportweg heeft hij zo’n vierhonderd meter netten gespannen, waar stroom op staat. Binnen deze veilige omheining brengt de kudde de nacht door. Zelf slaapt hij in Valkenburg (Zuid-Holland), waar hij sinds het overlijden van zijn moeder (in de afgelopen winter) het huis van zijn ouders bewoont, met zijn vrouw Diana en zijn drie kinderen, Arend (18), Rutger (15) en Silke (11).

Op mijn pad gekomen

In de Broekpolder is hij negen jaar geleden aan zijn herderlijk werk begonnen. “Het is gek gegaan. Vóór die tijd deed ik van alles. En alles deed ik maar twee jaar. Ik heb in de beton gezeten, ik ben postbode geweest, logistiek medewerker, tuinman, verhuizer. Toen ik verhuizer was kreeg ik van mijn schoonzus de tip om bij mijn neef een keer naar lammetjes-dag te gaan. Mijn neef heeft vijf schaapskuddes rond Rotterdam lopen. Ik ging kijken en dacht: dit is heel mooi. ‘Als je iemand nodig hebt’, zei ik tegen mijn neef, ‘mag je mij meteen bel-

Je hebt er echte baasjes tussen zitten

len.’ Een week of twee later belde hij. Hij had een project en ik kon meteen beginnen. Tegen mijn baas heb ik gezegd: ‘Ik kan herder worden.’ Zijn reactie: ‘Goed idee, doen!’ Hij had wel door dat dat verhuiswerk niets voor mij was. In dat werk moet je altijd netjes zijn. ‘Het wordt weer tijd voor de kapper’, zei mijn baas dan. Hij liet me gaan en ik ben toen losgelaten op die kudde in Vlaardingen.”

Elkaar leren kennen

“Spannend, want in het begin weet je niets. In het begin moet je veel roepen. De schapen moeten je stem leren kennen, je lichaamsgeur, je auto en je honden. Hier in de Broekpolder kan weinig fout gaan, maar vorig jaar had ik de kudde van Marloes. Die liep op een smal stuk langs het spoor, met een grote kans om in het water te vallen. Ik roepen, maar ze luisterden niet. Ze liepen allemaal de andere kant op. Ze hadden echt zoiets van: ‘Ik ken die vent niet, ik ga me daar een beetje naar hem luisteren.’ Maar de schapen in de Broekpolder weten inmiddels precies wie ik ben. Als mijn

apen niet versta”

auto er aan komt, weten ze dat ik er aan kom. Omgekeerd moest ik de schapen leren kennen. Als je een kudde ziet lopen, dan denk je dat ze allemaal over één kam geschoren kunnen worden, maar ze zijn echt niet allemaal hetzelfde. En er is ook hiërarchie. Je hebt er echte baasjes tussen zitten. Verder heb je hek-springers, slotenspringers en eigenwijze schapen. Dat zijn af en toe drama's - het zijn net mensen. Je hebt mensen die niets met een kudde te maken willen hebben. Dat heb je bij schapen ook. Het staat niet voor niets in de bijbel. Ik heb een schaap gehad, dat liep altijd van me af, maar die nam er wel altijd twintig mee. Hij ging elke keer onder het hek door. Dan stond ie aan de andere kant en je zag hem gewoon denken: ik moet wegwezen. Maar uiteindelijk weten ze: ik moet toch weer terug.”

Oog voor de zwakken

“Ik was een keer aan de wandel, loopt er zo een schaap de struiken in. Nou dan is ie gewoon niet lekker, dan is ie ziek. Een gezond

schaap volgt altijd de herder. Als herder is het belangrijk om de achterkant van de kudde in de gaten te houden. Jezus deed dat ook. Die keek ook naar de zwakken en de zieken. Die ging altijd naar de mensen die hem nodig hadden. Als een schaap ziek is, dan heeft ie mij nodig. En daarom moet ik opletten. En soms kun je dat niet alleen. In Leidschendam heb ik ook een kudde en dan lopen we tien kilometer van Oost naar West, maar dan is er ook nog een tweede herder bij en ook nog een bezemwagentje’. Binnen de netten ontdek je ‘t niet zo gauw, maar als je gaat lopen, wordt vanzelf duidelijk wie de zwakkelingen zijn. Sommige schapen hebben een oranje streepje. Die hebben een ontsteking, kreupelrot of wat dan ook, en die heb ik behandeld. En ik kan ze alleen maar behandelen als ik ze op hun rug leg, wat ze niet leuk vinden. Jezus is ook waarheid, die af en toe zeer doet. Maar als herder heb ik altijd het goede met mijn kudde voor. Ik verzorg de schapen, breng ze naar een wei, geef ze eten. En op het einde van een dag ben ik wel eens gesloopt. Maar dat was Jezus ook soms. Uiteindelijk heeft ie alles voor zijn kudde gegeven.”

Lammeren

Thomas' schaapskudde in de Broekpolder bevat zeker vijftig lammeren, in januari geboren.

“Vanochtend moest ik een achtergebleven lammetje gaan halen. Een wandelaar had mij daarover gebeld. Lammeren weten nog niks en ze kennen me nog niet zo goed. Als ik na een wandeling met de kudde bij de afrastering kom en een opening maak, gaan de volwassen schapen er allemaal door, maar de lammeren lopen rechtdoor, zo van ik wil er niets mee te maken hebben. En je moet er echt stroom op zetten, want anders gaan ze meteen die netten over. Dat lam van vanochtend, dat was heel eigenwijs, maar afgedwaald was ie toch wel een beetje in paniek.”

Jongeren bij de kudde houden

Wij vertellen Thomas over de grijzende gemeenschappen van parochie De Goede Herder en de moeite die het kost om een betekenisvolle band met jongeren op te bouwen. Aanleiding voor Thomas om iets meer te ver-

tellen over zijn betrokkenheid bij de Baptistengemeente in zijn geboorteplaats Katwijk. ‘We zijn super blij,’ zo richt de website van deze gemeente zich tot jeugd en jongeren, ‘dat jij er bent. Je bent namelijk ontzettend waardevol in Gods ogen en daarom ook in die van ons. We geloven dat jij het in je hebt om een verschil maken in deze wereld, een positief verschil doordat je naar Gods evenbeeld geschapen bent en dankzij Jezus Gods Geest in je woont en werkt. Daarom geven we jullie binnen de Baptistengemeente Katwijk ook graag een speciale plek en zijn we steeds op zoek naar manieren om je te dienen, te helpen, te laten groeien, je te zien en vriendschappen met je te sluiten’.

Ook voor Thomas en zijn kudde is de jeugd heel belangrijk. “Ik werk zelf ook met jeugd. Ik heb een clubje onder mijn hoede genomen van acht jongeren, allemaal ADHD-ers. Niet te houden (wijst naar lammetjes). Je moet eerst zorgen dat het een groep wordt, want het gaat om relatie. Jezus is altijd voor relatie. Het gaat altijd om de liefde. Het zijn heel verschillende types. En toch zijn het vrienden geworden. Ze zijn nu boven de twintig. Je gaat met de groep door de jaren heen. Ze delen hier wat op school niet kan. Ze vertellen over wat er allemaal op ze af komt, aan verleidingen, *games*, bruut geweld. Als je zo maar je lesje afdraait, dan zeggen jongeren: ‘bah.’ Ik maak er een avontuur van. Volgen van Jezus is het grootste avontuur. Maar het is niet niks. Er komt heel wat op je af. De kans dat de wereld je uitlacht is groot. Daarom is het ook zo belangrijk om bij de kudde te blijven. Dan kun je bergen verzetten. In je eentje geloven gaat bijna niet. Ik ben blij met de Baptistengemeente. Een kudde is heel belangrijk en moet heel divers zijn. Er moet jong en oud zijn. Jonkies leren van de oudjes en de oudjes leren van de jongen.”

*Jezus is
altijd voor
relatie*

Bereklauw

“Namen kan ik niet onthouden van de schapen. Ik heb daar de hersenen niet voor. Die draadjes heb ik niet. Ilona kende bijna alle schapen. Die is nog een keertje bij ‘Wedden dat...’ geweest. Die kon zeggen: dat is een lam van die en die is van vorig jaar. Ik ken de zwakke en zieke dieren en de dieren die altijd bij me lopen. Die hebben een naam: Jan Pruik, Stippeltje, Krabkop. Jannie is weg, door ziekte, en dat is heel erg. Als je een naam geeft, wordt het heel persoonlijk. God kent onze namen ook stuk voor stuk. Jezus ook. Dat vind ik heel mooi. Maar mij lukt het niet. Wel zie ik dat elk schaap anders is. Als ik in de staltijd op een strobaal ga zitten, komen de lammeren naar me toe: de één kijkt me aan, de ander gaat zitten plukken, de één is filosoof, de ander gaat een beetje lopen klooiën. Het is jammer dat ik ze niet versta, maar in de zomer hoor ik er wel eens eentje roepen: ‘Bereklauw!’, waar schapen dol op zijn, of: ‘Hij (Thomas) is er!’ Ze communiceren, misschien simpel, maar wel echt. Het zijn prachtige beesten.”

Prachtmens

Wij zijn het er over eens dat herder Thomas een prachtmens is. Ergens in het gesprek zegt hij: “Van huis uit ben ik geen prater en vroeger was ik verlegen. Terwijl anderen gingen stappen, zat ik op een duin naar vossen te kijken. En dan zie je hoe dingen in elkaar zitten. Het is gewoon verbazingwekkend.” Wij merkten vandaag van verlegenheid niets. Thomas praatte honderduit, over zijn kudde, zijn levend geloof en de band met zijn christengemeenschap. Hij is in zijn element. Aan het eind van het gesprek gaven we hem het *schapenboekje*, de eerste uitgave van het aanbod geloofsverdieping in parochie De Goede Herder, waar Thomas mét zijn kudde op de voorkant prijkt. Ook overhandigden we hem de laatste uitgave van Kerk aan de Waterweg en we vroegen hem of hij het interview in het komende nummer eerst wilde lezen. “Ik vertrouw jullie,” zei hij, “en ik heb toch niets gekzegd?”

Met een ‘houdoe’ liep Thomas naar zijn auto. Inderdaad: een prachtmens. 🐑

AANBOD GELOOFSVERDIEPING TOT EN MET JULI 2017

IN PAROCHIE DE GOEDE HERDER
MAASSLUIS - VLAARDINGEN - SCHIEDAM

AANBOD GELOOFSVERDIEPING 2016-2017

In dit katern leest u alles over de activiteiten die in de komende maanden worden georganiseerd. Ze worden eerst in schema gezet

en daarna per activiteit uitgebreid toegelicht. Zo kunt u nu al uw keuze maken en de data in uw agenda reserveren. Bij iedere toelichting

staat of, en zo ja hoe u zich kunt aanmelden. In de volgende *Kerk aan de Waterweg* zal het programma voor het eerste gedeelte van seizoen 2017-2018 bekend worden gemaakt.

ACTIVITEIT	WANNEER	WAAR
IN VLAARDINGEN		
Mediteren kun je leren, Meditatietraining voor beginners	Iedere tweede maandagavond van de maand van 20.00-21.00 uur.	Pax Christikerk
Zin in de bijbel	Vrijdagavond. Informatie over de actuele data kunt u opvragen via koalsie@upcmail.nl	Pax Christikerk
God aanwezig in ons vieren	Maandagavond 22 mei, 29 mei en 19 juni Van 19.30 tot 21.45 uur (inloop vanaf 19.15)	Pax Christikerk
Ontmoet Maria. Bezoek van de tentoonstelling in het Catharijneconvent	Zaterdag 1 juli	Catharijneconvent in Utrecht.
OVERIGE ACTIVITEITEN		
Op adem komen, een dag van verstillig in de grote stad	Zaterdag 24 juni van 9.30 – 16.30 uur	Citykerk Het Steiger, Rotterdam
Allerheiligen in Rome	28 okt. -2 nov.	Zesdaagse reis naar Rome en Assisi

IN VLAARDINGEN

Mediteren kun je leren

Meditatietraining voor beginners in de Pax Christikerk

INHOUD

Veel beginners willen gaan mediteren om het lichaam te ontspannen, de concentratie te vergroten, beter te slapen, dichter bij hun gevoel te komen of meer innerlijke rust te ervaren. Wat daarbij extra motiveert is dat veel van de voordelen die aan meditatie worden toegeschreven wetenschappelijk onderbouwd zijn en dat meditatie ook in het reguliere medische circuit veelvuldig wordt ingezet.

Er zijn veel soorten meditatie, maar in de basis komen ze allemaal neer op meer bewustwording en controle over de gedachten. Je aandacht in het hier en nu houden.

Of je dat nu staand, liggend, zittend of lopend doet maakt zeker in het begin niet zo heel veel uit. Het gaat erom dat je comfortabel wordt met de oefeningen en dat je een routine voor jezelf creëert.

Mediteren kan veel voor je betekenen. Het kan je leven op vele manieren positief veranderen. Bovendien kun je met meditatie niet alleen stress, spanning en ongemak beter leren managen, maar als je meditatie op de juiste wijze inzet en toepast ook de bron ervan mee overstijgen. Dit

zal je helpen om in het dagelijks leven meer in harmonie en vrede te leven.

Maar hoe moet je mediteren? Dat kun je tijdens de trainingsavonden leren in de Pax Christi kerk. Deze avonden staan open voor iedereen! U bent van harte welkom.

Vragen over mediteren of over de meditatietraining in de Pax Christi? Neem gerust contact op met pater Avin Kunnekkadan via: ispavin@gmail.com

VORM

Avonden meditatietraining voor beginners.

Begeleiding

Pastor Avin Kunnekkadan, SVD.

PLAATS

Pax Christikerk, Reigerlaan 51, 3136 JJ Vlaardingen.

DATUM

In het najaar is pater Avin Kunnekkadan gestart met vier avonden meditatietraining. In overleg met de deelnemers gaan deze avonden door. Iedere tweede maandagavond van de maand komen we bij elkaar voor de meditatietraining. Van 20.00 - 22.00 uur (inloop vanaf 19.45 uur).

AANMELDEN

Vooraf aanmelden is gewenst, bij voorkeur via het e-mail-adres:

koalsie@upcmail.nl.

KOSTEN

Een vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld.

Zin in de Bijbel

INHOUD

Deze avonden lezen we de bekende bijbelverhalen op een andere manier. We gaan op zoek naar wat ze ieder van ons

op dit moment te vertellen hebben. Want ze gebeuren binnen in ons, iedere dag opnieuw. Naar deze persoonlijke betekenis gaan we op zoek.

VORM

De avond wordt vormgegeven door de deelnemers zelf. We lezen de bijbeltekst van de komende zondag met elkaar hardop, nemen de tijd om in stilte te onderzoeken wat er in ons opkomt na het lezen. Daarna wisselen we uit. We horen van elkaar wat het verhaal ons te zeggen heeft. Zo zien we het verhaal vanuit vele perspectieven en ervaren de woorden met ons hart. Bijbelkennis is niet noodzakelijk.

BEGELEIDING

Henny Schot.

PLAATS

Pax Christi kerk, Reigerlaan 51, 3136 JJ Vlaardingen

DATA EN TIJD

Vrijdagavond van 20.00-22.00 uur. (inloop vanaf 19.15). De vrijdagavonden worden in onderling overleg afgesproken. Voor info over de data kunt u mailen naar koalsie@upcmail.nl

AANMELDEN

Voraf aanmelden is noodzakelijk, bij voorkeur via het e-mailadres:

koalsie@upcmail.nl Het maximum aantal deelnemers per groep is 8. Zijn er meer aanmeldingen, dan plannen we extra data.

KOSTEN

Een vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld.

God aanwezig in ons vieren

INHOUD

Als je met enige regelmaat naar de kerk gaat, wil je ook wel iets meer weten over wat we vieren.

Wij proberen op deze avonden de eigen 'taal' van symbolen en rituelen beter te leren verstaan. Wij staan stil bij wat die taal ons zegt, in ons dagelijks leven en in vieringen in de kerk. Hoe kunnen we Gods aanwezigheid ervaren in het Woord, in de sacramenten? Hoe ontmoeten wij God en elkaar bij ons zingen en ons bidden? Drie avonden om nog meer vreugde te beleven aan het vieren van ons geloof.

VORM

Er wordt gewerkt aan de hand van leesteksten en werkbladen. Er worden oefeningen gedaan. En er zijn momenten waarop in kleine kring gevierd wordt.

BEGELEIDING

pastor Henri Egging.

PLAATS

Pax Christi kerk, Reigerlaan 51, 3136 JJ Vlaardingen.

DATA EN TIJD

Maandagavond 22 mei, 29 mei en 19 juni van 19.30-21.45 uur. (inloop vanaf 19.15).

AANMELDEN

Voraf aanmelden is gewenst, bij voorkeur via het e-mailadres: koalsie@upcmail.nl of via de intekenlijst in de hal van de Vlaardingse kerken Pax Christi en H. Lucas.

KOSTEN

Een vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld.

Ontmoet Maria

Bezoek aan het Catharijneconvent

INHOUD

Iedereen weet hoe Maria eruitziet en zal haar beeltenis kunnen herkennen. Ook is bekend dat ze de moeder van Jezus is. Maar over haar leven weten we niet veel. Waarom is ze al eeuwenlang zo populair? En wat zegt dat over ons? Maria's wonderlijke levensverhaal

loopt als een rode draad door de tentoonstelling in het Catharijneconvent. Vanaf conceptie tot aan haar tenhemelopneming is Maria in uitingen van kunst te volgen.

Ga mee met Maria op een inspirerende reis door twee millennia, vol nieuwe kennis en inzichten over de meest invloedrijke en meest afgebeelde vrouw ter wereld.

Maria, een mondiaal symbool voor liefde, vrouw-zijn, gezin, angst, verdriet, troost en bescherming.

VORM EN BEGELEIDING

Een bezoek aan de tentoonstelling over Maria in het Catharijneconvent in Utrecht onder leiding van pastor Duynstee.

Er wordt nog gewerkt aan de exacte invulling van de dag.

PLAATS

We verzamelen bij station Schiedam – centrum (aan de achterkant van het station) Tijdstip is nog niet bekend.

DATUM EN TIJD

Zaterdag 1 juli 2017.

OPGAVE

Graag aanmelden via e-mail: koalsie@upcmail.nl of via

de intekenlijst in de hal van de Vlaardingse kerken Pax Christi en H. Lucas.

KOSTEN

Nog niet bekend.

OVERIGE ACTIVITEITEN

Op adem komen

Een dag van verstillung in de grote stad

INHOUD

Een retraitsdag om op adem te komen en naar je bron te gaan. Ervaar de kracht van de stilte als bron van inspiratie op deze plek voor rust en bezinning, middenin de grote stad. Meditatie, tekstreflectie, uitwisseling en muziek.

Na de onderlinge kennismaking maakt een meditatieoefening ons stil en ontvankelijk om ons te laten inspireren door teksten uit spirituele bronnen uit Westerse en Oosterse tradities. De teksten worden individueel gelezen gedurende de "stille tijd" om de werking ervan te ontdekken. In de gezamenlijke uitwisseling leggen wij de verbinding met ons dagelijks leven.

We werken vanuit stilte, maar je hoeft geen ervaring te hebben met meditatie.

BEGELEIDING

José van der Torre en Aart Geervliet

LOCATIE

Citykerk Het Steiger, 1e Nieuwstraathof 2, 3011 GN Rotterdam

DATUM

zaterdag 24 juni 2017. Aanvang 9.30 uur tot 16.30 uur.

DONATIE

€ 12,00

Het is comfortabel om dikke sokken mee te nemen en prettig zittende kleding aan te doen.

Neem een feestelijke lunch mee (belegde boterhammen of broodjes). In de middagpauze leggen we alle lunches bij elkaar voor een 'wonderbare broodvermenigvuldiging!' Wij zorgen voor drinken en fruit.

Aanmelden via: info@leerhuisspiritualiteit.nl of tel: 010180-859955 tot donderdag 15 juni.

De dag gaat alleen door bij voldoende deelname!

Allerheiligen in Rome, Zesdaagse reis naar Rome en Assisi

Zes dagen Rome, waaronder één dag naar Assisi, en met

vijf nachten in 'Madri Pie'.

Vertrek op zaterdag 28 oktober, terug op donderdag 2 november.

Het vliegschema is :

Heenreis: za. 28 okt. Transavia 6035 Rotterdam 06:55 – Rome 09:10

Terugreis: do. 2 nov. Transavia 6038 Rome 20:30 – Rotterdam 22:55

Eigen bus voor transfers en excursies.

REIS(BEGE)LEIDING

pater Leo de Jong o.p. en Co Elshout.

ANVR, SGR-garantie, Calamiteitenfonds e.d.

Minimum aantal deelnemers 20, maximum ca. 30.

REISSOM

€ 978,00. Inclusief: vliegreis, luchthavenbelasting, brandstoftoeslag, ruimbagage ad. 23 kg.

vervoer ter plaatse, verblijf in Residenza Madri Pie o.b.v. 2-persoonskamer met ontbijt, diner in lokale restaurants, de meeste entreegelden en fooien.

Niet inbegrepen: reisverzekering (€ 11,52) en annuleringsverzekering (6,65 % van de reissom), lunches, drankjes e.d. Ook is niet inbegrepen de entree van het Vaticaanse Museum.

Toeslag 1-persoonskamer: € 100,00

VOOR INFORMATIE EN/OF AANMELDINGEN

Tel: Secretariaat Leerhuis Spiritualiteit: 0180- 859955,

Email: info@leerhuisspiritualiteit.nl of Stichting Oecumenische ontmoetingen Email: mail@oecumont.nl

De adressen van de diverse kerken waar de activiteiten worden gehouden vindt u voorin het blad Kerk aan de Waterweg.

In verband met de organisatie is het prettig wanneer u zich aanmeldt voor de activiteit(en) waaraan u wilt deelnemen.

Hoe u zich moet aanmelden voor de activiteiten die worden aangeboden staat in de desbetreffende nadere informatie.

Wilt u meer informatie over een activiteit dan kunt u dit ook opvragen via het opgave e-mail

Een nieuw avontuur

Met een roos en een folder de wijk in

Wat doen kerken als een nieuwe wijk verrijst? In Vlaardingen heet men de nieuwe bewoners van harte welkom!

In Vlaardingen Holy wordt flink genesteld. Dat gebeurt wel meer in het voorjaar. Als ik naar buiten kijk dan vliegen de vogels af en aan met strootjes of ander materiaal. Nu zijn we een parochieblad en geen blad voor natuurobservaties, dus dit stukje zal niet over vogels gaan. Of toch wel... als ik over de Lepelaarsingel of de Zwanensingel rijd, dan zie ik echt aankondigingsborden met vogels en vogelnestjes en de lokkende zinsnede om in de wijk te komen nestelen. En ik weet zeker dat het niet gaat over de aanleg van een nieuw vogelreservaat. Waarover dan wel?

Een klein gebaar

Een heel nieuwe wijk verrijst er in de vogelbuurt in Vlaardingen-Holy. De plannen waren er al geruime tijd, maar nu zijn al veel oude huizen gesloopt om plaats te maken voor nieuwe 'nestjes'. En dat pal achter de Pax Christikerk en het Kerkcentrum Holy aan de Reigerlaan.

Nieuwe huizen, nieuwe bewoners, mensen die veelal hun weg nog moeten vinden in hun nieuwe woonomgeving. Waar kunnen we boodschappen doen, is er een school in de buurt, hoe ver is het naar de dokter? Zou de vraag waar de kerk is ook bij de mensen opkomen?

"Misschien kunnen wij naar de mensen toe," merkte de voorzitter van de kerkenraad van Kerkcentrum Holy op. "Gewoon, een klein gebaar van welkom in de wijk, een foldertje, een bloem. En waarom doen we dat dan niet met alle kerken in de wijk?"

Zo gezegd, zo gedaan. Er werd een folder gemaakt, waarop de kerken vermeld staan, met de meest elementaire gegevens, zoals adres, tijden van de diensten enzovoort.

Een praatje

En dan... op stap met de folder en een roos, een nieuw avontuur. De deuren langsgaan en de folder en de bloem overhandigen. De mensen welkom heten in de wijk. Niet bedoeld om hen over de drempel de kerk in te trekken, maar om ons als kerken bekend te maken. Weet dat we er zijn, en weet waar je ons kunt vinden, misschien niet nu, een andere keer wellicht, of nooit...

Daadwerkelijk op pad gaan en aan-

bellen is voor mij best een hele stap. Daar sta je dan met je folder en je roos en met een positief, spannend gevoel. De reacties zijn tot op heden heel verschillend, maar niemand heeft de deur dichtgegooid.

Soms wordt de folder niet aangenomen: "Ik gooi het toch ongelezen weg, dat is zonde, neem hem maar mee voor iemand anders." Een ander kijkt heel verbaasd, soms wat ongeloof, krijg ik dat zomaar? Een praatje aanknopen, dat lukt mij niet altijd, dat gaat mijn man Jan beter af. "Het zijn leuke gesprekjes," vertelt hij, "nee, geen diepgravende geloofsgesprekken." Mensen vertellen waar ze voorheen woonden, een paar straten verderop in de wijk, een andere buurt in Vlaardingen of ze komen uit een andere plaats. Spontaan komen de verhalen over het inrichten van het huis of over de keuken.

Mensen zijn er vol van. Het gebaar van 'welkom in de wijk' wordt op prijs gesteld, de folder wordt soms direct al bekeken, de roos aangenomen.

Een nieuw avontuur van kerken, die present willen zijn in de wijk, present voor mensen die zich misschien ooit de roos en de folder herinneren op momenten in het avontuur van hun leven, waar wij als kerk van betekenis kunnen zijn. 🌱

door **Elly Barendregt**

Haal eens een SVD-er in huis

Pater Avin Kunnekkadan behoort bij de SVD en dat is geen voetbalclub! Waar staan die letters voor? En zou u de SVD willen helpen?

door **Wim van der Steen**

Voor mij was de congregatie SVD tot een jaar of drie eigenlijk onbekend. Ik wist wel dat er in Steyl, bij Venlo, aan de rivier De Maas drie kloosters staan. Een mooie plek, maar welke religieuzen daar woonden?

De letters SVD zijn voor mij enigszins betekenisvol geworden sinds Pater Avin Kunnekkadan deel is gaan uitmaken van het pastoraal team van Parochie De Goede Herder. Het is me helemaal duidelijk geworden vanaf het moment dat ik pater Avin mocht gaan helpen als vrijwilliger.

Buitenlandse missionarissen

De stroom van Nederlandse SVD paters en broeders is bijna opgedroogd. In de missielanden echter wordt nu geoogst wat ooit gezaaid is. In de wereld speelt de SVD als congregatie een rol van betekenis. Halverwege de jaren 90 is besloten om ook in landen als Nederland en België aanwezig te blijven. Vanaf dat moment zijn buitenlandse paters vanuit de traditionele missielanden naar onder meer Nederland en België gekomen.

Doel van de aanwezigheid van deze paters is, kort gezegd, het volgende. De paters willen een deel van hun tijd actief zijn als parochiepastor in de diocesane parochies. Een ander deel van hun tijd willen ze missionair bezig zijn. Ze richten zich daarbij op bijvoorbeeld kanslozen, dak- en thuislozen, vluchtelingen, vergeten groepen in onze samenleving, anders-gelovigen en op mensen die op zoek zijn naar spiritualiteit, maar die niet meer binnen de traditionele kerk vinden. Ook willen ze

Last but not least zijn hun activiteiten gericht op het ontwikkelen van een lekenbeweging

actief zijn voor de verschillende migrantengroepen op diverse plaatsen in Nederland: Indonesiërs, Franstaligen, Filipijnen, Chinezen, internationale studenten. *Last but not least* zijn hun activiteiten gericht op het ontwikkelen van een lekenbeweging: een groep mensen, leken, die zich betrokken voelt bij het werk van de SVD en daarin ook wil participeren.

Taalstudie en inburgering

Inmiddels zijn er zo'n zestien buitenlandse SVD-paters in Nederland. Gepland is dat er in de loop van dit jaar en begin volgend jaar nog zo'n drie tot vier paters bijkomen. In de toekomst zal het aantal zich langzaam uitbreiden, ook, naar men hoopt, met enkele Broeders van de SVD.

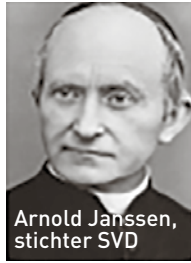
Net als alle buitenlanders moeten de paters voldoen aan eisen voor wat betreft de kennis van de Nederlandse taal en wat betreft inbur-

Zijn Missie is
Onze Missie

Wat meer over de SVD

De afkorting SVD staat voor *Societas Verbi Divini*: Gezelschap van het Goddelijke Woord. De congregatie is gesticht in 1875 door Arnold Janssen (in 2003 door Paus Johannes Paulus II zalig verklaard).

Arnold Janssen,
stichter SVD

Vanuit Nederland hebben sinds die tijd meer dan vijfhonderd mannen zich als pater of broeder ingezet in een van de missielanden waar de SVD actief is.

Momenteel bestaat de Nederlands-Belgische provincie uit zo'n zestig leden met tien verschillende nationaliteiten. SVD-missionarissen uit de oude missiegebieden komen nu naar Nederland om zich in te zetten voor de maatschappelijke/missionaire projecten die de SVD initieert voor bijvoorbeeld vluchtelingen, dak- en thuislozen en voor parochiewerk. Naast het missiehuis Teteringen heeft de provincie interculturele missionaire gemeenschappen in Leuven, Montenaus, Nieuwegein, Den Haag, Duivendrecht, Schiedam en Breda.

gering. Pas dan krijgen ze een langdurige verblijfsvergunning en een werkvergunning. Voor het werk van de paters is het daarnaast van belang dat ook kerkelijk gezien sprake is van inburgering: op de hoogte zijn van hoe de Rooms katholieke kerk in Nederland zijn vorm en inhoud heeft.

De taalstudie en inburgering kosten veel tijd en energie. Betrokken vrijwilligers zouden hier een handje bij kunnen helpen, waardoor dit beter en sneller zou kunnen gaan en de paters eerder inzetbaar zouden kunnen zijn.

Haal eens een SVD-er in huis

Hoe zou die hulp er uit kunnen zien? Bijvoorbeeld door een van de paters een periode (een paar dagen, week, twee weken) in huis op te nemen. In huis en omgeving wordt dan veel Nederlands met de pater gesproken. Een andere mogelijkheid is om een deel van de (culturele) inburgering op u te nemen: bezoeken aan steden en dorpen, musea, dierentuin, kerken, het Binnenhof, noem maar op. Daarnaast is het mogelijk om op afstand via e-mail met paters te corresponderen of teksten (bijvoorbeeld een preek) te corrigeren. Kortom: er zijn veel mogelijkheden. De gemaakte onkosten worden, indien nodig, vergoed. 🇳🇱

Wilt u als vrijwilliger de SVD helpen? Hierbij of bij iets anders? Neem dan eens contact op met pater Avin Kunnekkadan, provinciaal (ispavin@gmail.com of 06-12555768), of met Wim van der Steen (w.vandersteen@svdneb.nl of 06-21833982). We spreken dan graag met u verder.

Miss-verkiezingen...

De Liduinacommissie heeft plannen om een nieuw beeldje te laten vervaardigen van de Heilige Liduina. Het beeldje dat nu in het 'winkeltje' (op vrijdag- en zaterdagmiddag achterin de kerk) te koop is, een tinnen replica van het 'zilveren beeld', is erg duur. Het nieuwe beeldje moet voor iedereen goed te betalen zijn.

De commissie heeft twee voorbeelden om uit te kiezen. Het beeldenatelier zal dit uiteraard niet exact hetzelfde produceren, maar zo heeft men wel een idee hoe het ongeveer moet worden. Het beeldje zal circa 15 centimeter groot worden.

Het beeld links staat in de reliekschrijn. Liduina draagt een kruis en een krans van rozen op haar hoofd. Het beeldje rechts is wat moderner en minder kleurrijk. De houding waarop Liduina is afgebeeld drukt, bij beide beelden, overgave uit. De symbolen – waardoor je Liduina kunt herkennen – zijn bij beide aanwezig: de krans van rozen en het kruis.

Tijdens het Liduinafeest op 21 mei hebben de bezoekers kunnen kiezen. Toen de stemmen waren geteld, was er een duidelijke voorkeur voor het linker beeldje. Dit zal worden besteld!

Lidwien Meijer

Bisschop Van den Hende over oecumene

Van conflict naar gemeenschap

Op uitnodiging van het Platform van Kerken Maassluis sprak bisschop Van den Hende over oecumenisch herdenken in het Lutherjaar

door Marianne Soors

Oktober 2017 is het vijfhonderd jaar geleden, dat Maarten Luther zijn 95 stellingen vastspijkerde aan de deur van de slotkerk te Wittenberg. Deze haast mythische gebeurtenis en de uitwerking hiervan, wordt vaak gezien als het begin van de Reformatie: een vernieuwingsproces dat de kerk en de wereld heeft veranderd.

In Nederland worden dit jaar op tal van plaatsen activiteiten georganiseerd om de reformatie te herdenken. In de eerste plaats in de protestantse kerken, maar ook in oecumenisch verband. “Door samen stil te staan bij de reformatie maken we duidelijk, dat we beseffen dat herdenken hand in hand kan gaan met groeien in eenheid,” zei Mgr. Van den Hende op 31 oktober 2016 bij de start van het Lutherjaar.

Kardinaal Willebrands

Bisschop van den Hende, bisschop-referent voor de oecumene en voorzitter van de Nederlandse Bisschoppenconferentie, kwam op 22 maart naar de Petrus en Pauluskerk voor een lezing over oecumenisch herdenken. Ds. Chris Schreuder heette de bisschop en de bezoekers welkom, waarna de bisschop het woord nam. Eerst keek hij terug naar het verleden.

Er is méér wat ons bindt dan wat ons scheidt

Een dialoog tussen lutheranen en katholieken was niet denkbaar zonder het Tweede Vaticaans Concilie (1962 – 1965). Paus Johannes XXIII maakte in 1959, bij het slot van de Week voor de eenheid, zijn plan bekend om een concilie bijeen te roepen. In 1960

werd begonnen met de voorbereidingen. Het secretariaat tot bevordering van de christelijke eenheid werd opgericht en andere kerken en christelijke gemeenschappen werden als waarnemer bij het concilie uitgenodigd. Kardinaal Johannes Willebrands was hierbij een hoofdrolspeler, die instond voor de contacten met andere denominaties. Ook nodigde deze kardinaal niet-katholieke waarnemers uit bij de zittingen van het concilie. In 1962 werd het secretariaat voor de

christelijke eenheid een officiële con-
 ciliecommissie. Vaticanum II produ-
 ceerde zestien documenten, waarvan
 een aantal dit thema betreffen: *Unita-
 tis Redintegratio* (over de oecumene),
Nostra Aetate (over de niet christelijke
 godsdiensten) en *Dignitatis Humanae*
 (over de godsdienstvrijheid). In 1966
 (onder Paus Paulus VI) wordt het
 secretariaat voor de eenheid een per-
 manent orgaan van de curie. In 1989
 wordt de naam van dit secretariaat:
 Pauselijke raad voor de bevordering
 van de eenheid van de christenen.

Oecumene in veelvoud

Paus Paulus VI onderscheidt in 1964
 in de encycliek *Ecclesiam Suam* vier
 cirkels van dialoog: 1. aangaande alles
 wat menselijk is, 2. met hen die in
 God geloven, 3. met alle christenen,
 4. binnen de Kerk zelf.

Over de oecumenische dialoog met
 alle christenen schrijft Paus Johan-
 nes Paulus II in 1995 de encycliek *Ut
 unum sint* (Opdat zij één zijn).

Kardinaal Walter Kasper beschrijft in
 2009 in zijn boek 'Een rijke oogst'
 oecumenische dialogen met andere
 christenen, waaronder de Orthodoxe
 kerk, de Malankaarse kerk (India), de
 Anglicaanse kerk, de Lutherse we-
 reldfederatie, de Wereldalliantie van
 Gereformeerde kerken, de Wereld-

raad van methodisten, de Wereldal-
 liantie van baptisten, pinksterkerken
 en pinkstergroepen.

Tussen 1967 en 2017 kent de dialoog
 tussen de Lutherse wereldfederatie en
 de pauselijke raad voor de eenheid en-
 kele belangrijke mijlpalen:

1980 Jezus Christus is het levend
 centrum van het christelijk geloof;

1983 beide kerken erkennen Luther
 als getuige van Christus;

1999 Verklaring over de rechtvaar-
 digheidsleer; God geeft alle genade,
 maar wij mogen ook onze roeping
 beantwoorden;

2000 *Mea Culpa* in Rome door Paus
 Johannes Paulus II met onder meer
 de belijdenis van zonden, die de een-
 heid van het lichaam van Christus
 schade hebben toegebracht.

Gezamenlijk herdenken

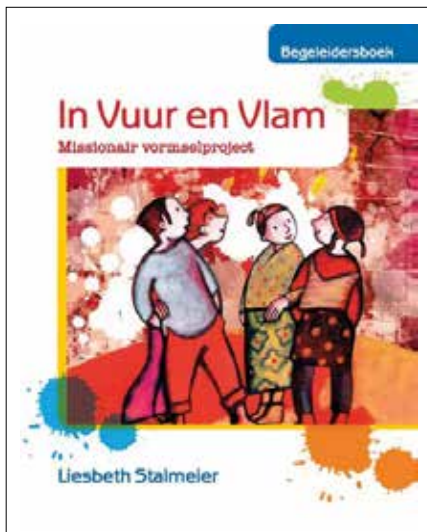
Op 31 oktober 2016 ging paus Fran-
 ciscus op bezoek in Lund (Zweden).
 Daar werd uitgesproken om samen
 vijfhonderd jaar reformatie te her-
 denken. Daarnaast wil men aandacht
 geven aan vijftig jaar dialoog tussen
 lutheranen en katholieken. De vrucht
 van die dialoog is het document 'Van
 Conflict naar Gemeenschap', waarvan
 de Nederlandse vertaling in 2016 ver-
 scheen. Uitgangspunt is: er is méér
 wat ons bindt dan wat ons scheidt.

We hebben een gemeenschappelijke
 geschiedenis, een gemeenschappelijk
 fundament; die basis wordt in de eer-
 ste twee hoofdstukken beschreven.
 In hoofdstuk drie kunnen we lezen,
 dat we het niet in alles eens zijn, dat
 we verschillende accenten leggen.
 Hoofdstuk vier gaat over de basis-
 thema's: rechtvaardiging, eucharistie,
 ambt, schrift en traditie. Hoofdstuk
 vijf over gezamenlijk herdenken en
 de zonden jegens de eenheid belij-
 den.

In hoofdstuk zes worden vijf aanbe-
 velingen besproken: 1. Beginnen van-
 uit het perspectief van de eenheid; 2.
 verandering middels ontmoeting en
 dialoog; 3. (zoals vanavond) stappen
 maken naar zichtbare eenheid; 4. sa-
 men de kracht van het evangelie her-
 ontdekken voor onze tijd; 5. Samen
 getuigen van Gods genade in verkon-
 diging maar vooral in wat we doen en
 denken. 🙏

De jongeren zijn erg betrokken

Ook dit jaar gaan jongeren uit parochie Goede Herder zich laten vormen. Hoe verlopen de voorbereidingen?

Zo'n 25 jongeren bereiden zich momenteel voor op het sacrament van het Heilig Vormsel. Onder leiding van de vormselwerkgroep komen ze regelmatig op zondagavond bijeen in de Pax Christikerk in Vlaardingen.

Begin dit jaar bestond de werkgroep uit Jos Over de Vest en Marianne Bergwerf. Na een verzoek van Kees Koeleman heb ik besloten mee te gaan doen. Lopende het traject zijn Sandra Floors en Pauline van der Lubbe aangesloten. Meestal is ook pastor Charles Duynstee aanwezig. Voldoende begeleiding dus om de jongeren goed voor te bereiden.

Dilemma's

Begin januari begonnen we met een ouderbijeenkomst. Pastor Kees Koeleman vertelde de ouders wat er zoal zou gaan gebeuren. Een prima informatieavond met veel ruimte voor vragen van de ouders.

Daarna begonnen de bijeenkomsten met de jongeren. Het is een prettige groep, ze doen prima mee en hebben vaak een positieve en kritische inbreng. Soms ben je echt verbaasd over de opmerkingen die ze plaatsen. We werken met het project: *In vuur en vlam*, dat is gemaakt in samenwerking met het bisdom Rotterdam. Elke bijeenkomst staat een ander thema centraal. Zo hebben we gesproken over de sacramenten, dilemma's, bidden, dromen en reisgenoten. De jongeren zijn ook creatief bezig: te-

sacramenten
dilemma's
bidden
dromen
reisgenoten
tekenen
schrijven
rollenspel
zingen
kringgesprekken

kenen, schrijven, rollenspel, zingen, kringgesprekken. Bij deze activiteiten merk je dat de meeste jongeren erg betrokken zijn bij het onderwerp.

Moeder Teresa

Behalve de bijeenkomsten in de Pax zijn er nog andere activiteiten: we gaan naar de kathedraal in Rotterdam. Daar doen we mee aan *de Vuurdoop*, waar kandidaat-vormelingen uit het hele bisdom aan deelnemen. De symboliek van het vuur komt dan aan

de orde. Natuurlijk is er dan ook echt vuur. Wat het precies gaat worden gaan we nog meemaken.

We gaan ook naar de zusters van Moeder Teresa. Daar gaan de jongeren meehelpen met het verzorgen van maaltijden voor dak- en thuislozen: echt helpen in de keuken en het eten bij de mensen uitserveren. Een stukje dienstbaarheid.

Ook zijn de vormelingen en hun ouders uitgenodigd om twee keer mee te repeteren met het koor Impuls, dat de zang tijdens de vormselviering gaat verzorgen. We oefenen dan de liedjes uit het project en natuurlijk ook andere liederen die tijdens de viering gezongen gaan worden.

Dan, op 18 juni om 10 uur (!) is de Vormselviering in de Jacobuskerk. Bisschop Hans van den Hende zal dan bij de jongeren die ervoor hebben gekozen, het Heilig Vormsel toedienen. Het belooft een feestelijke viering te worden.

Daarna hebben we nog een terugkomavond om de hele cyclus af te sluiten. We hopen dat we hiermee de jongeren een stukje kunnen helpen op hun verdere levensweg. 🍷

Dick Nels

Zomer in Vlaardingen...

Zo, zo... zult u zeggen, maar het zomert toch niet alleen in Vlaardingen hoop ik. Zomer, en dan vooral zomers weer, dat willen wij in Schiedam en Maassluis ook! Toch gebeurt er binnen de parochie deze zomer in Vlaardingen iets unieks. En dan bedoelen we natuurlijk niet dat alleen in Vlaardingen de zon gaat schijnen.

De pastoraatsgroepen van de Pax Christi en de H. Lucas vergaderen ieder apart maar er zijn ook gezamenlijke vergaderingen. Dan bespreken we zaken die de hele deelgemeenschap Willibrord aangaan. En het valt ons op dat de agenda van de gezamenlijke vergadering steeds meer gevuld wordt met onderwerpen die beide geloofsgemeenschappen betreffen. In één van die vergaderingen kwam de idee naar voren om in de zomerperiode op zondag gezamenlijk te vieren.

Dat idee moest wel even 'landen'. Allerlei vragen kwamen naar voren: "Willen we dat wel, is het praktisch, is er dan één kerk gesloten, wat betekent dat dan voor de parochianen, hoe gaan we dat dan vorm geven?"

Niet de gemakkelijkste vragen. Toch hebben we gemeend, na overleg met het pastoraal team en beide liturgische beraden om het plan verder 'handen en voeten' te gaan geven.

Heel concreet: In de maand juli bent u van harte welkom in de H. Lucaskerk, de Pax Christikerk is dan gesloten. In de maand augustus precies andersom, dan is de H. Lucaskerk gesloten en staan de deuren van de Pax Christikerk voor u open.

Is dit idee nou alleen maar een teken van 'armoe in de kerk'?

Natuurlijk komt die gedachte naar boven, en ja, in de zomer is de

bezetting anders dan op andere tijden in het jaar. Krachten bundelen in zo'n periode is zo gek nog niet. Maar we beogen meer. We gaan inspelen op de toekomst binnen de parochie. U hebt het kunnen lezen in de vorige Kerk aan de Waterweg. De bakens moeten verzet worden. Hoe en waarheen, dat is nog verre van duidelijk. Wel is duidelijk dat deelgemeenschappen in onze parochie meer naar elkaar moeten toe groeien. Als Vlaardingse Willibrord deelgemeenschap willen wij meer en meer samen verder gaan, in plaats van apart als geloofsgemeenschappen Lucas en Pax Christi. Dat zal soms even wennen zijn, maar daarmee bouwen wij wel aan onze gezamenlijke toekomst.

Namens de pastoraatsgroepen van deelgemeenschap Willibrord, **Agnes Jansen** en **Elly Barendregt**, coördinatoren, **Henri Egging**, contactpastor.

Een andere Anders dan Anders viering

Al acht jaar is er twee maal per seizoen een Anders dan Anders viering in de Pax Christikerk. Heel veel dingen gaan dan anders dan in een gebruikelijke viering. Maar het grootste verschil is dat er geen koor is maar een band, die de muziek verzorgt. De afgelopen zeven jaar heeft het Combo onder

leiding van Ruud Halkes de muziek verzorgd. Zij zijn er na jaren trouwe dienst mee gestopt. Nu is het stokje overgenomen door een band onder leiding van Dick Nels. Dit zorgt ervoor dat de vieringen ook weer anders worden: een band met onder ander dwarsfluit, saxofoon en sologitaar is toch anders dan we gewend waren.

Bij de laatste viering van 26 maart jl. stonden nummers van De Dijk, Nick en Simon, The Beatles en Birdy op het programma.

Ook nieuw: geen boekjes meer, maar alles via de beamer. De power point van deze viering staat op de site van de Pax Christikerk.

Op 29 oktober is de volgende viering. Nieuwsgierig? Zet deze datum alvast op de kalender.

Aanvang: 11 uur.

Aandacht, gebed en hulp

In woord en vooral in beeld doet de werkgroep MOV-ZWO verslag van een inspirerende tijd

Het project

De startavond van de 40-dagencampagne werd een ware inspiratie-avond. De werkgroep mov-zwo kreeg complimenten voor de organisatie. Aanwezigen gingen naar huis met voorbeelden van mensen die *Sterk&Dapper* waren, het motto van Kerk in Actie dit jaar.

De veertigdagentijd vroeg aandacht, gebed en concrete hulp voor projecten over de hele wereld. Kerk in Actie had zeer bruikbaar materiaal geleverd en in vele kerken is daar gebruik van gemaakt. De moderne tijd, met beamer en grote beelden op muren of schermen, brengt de projecten dichtbij. 'We kunnen (bijna) niet zonder,' denken we ...totdat plots de techniek het kijkende kerkvolk in de steek laat – en dan lukt het met het woord toch gelovigen aan te spreken.

De vieringen

Zondagse vieringen, vesper- en meditatieve bijeenkomsten waren levendige, verdiepende momenten. Het symbolisch of liturgisch bloemschikken is niet meer weg te denken. Het thema van de 40-dagentijd 'Sta in je kracht' wordt met bloemen in beeld gebracht. Soms zegt dit meer dan woorden. Enkele kerken werden bloemen gesuggereerd die niet in het voorjaar bloeien en dan duur zijn in de

winkel. Dames van liturgisch bloemschikken vonden eigen creatieve oplossingen, passend bij soberheid in de vastentijd. Een prachtige bijdrage van deze dames (en heren?) in verschillende, bijna alle deelnemende kerken.

"De zon komt op en geeft ons licht", werd als bede gezongen, op alle zes zondagen in de Luscaskerk. Na de communie werd het campag-

nelied van de vastenactie gezongen: 'Wij delen... en niemand kwam iets te kort...'. Symbolisch lag er een zelf gebakken Dapperbrood op de altaartafel en na de viering werd dit brood bij de thee en koffie uitgedeeld.

Berne Heeswijk inspireerde met de speciale editie *Onderweg naar Pasen* en iedere zondag met de liturgieboekjes. Volgend jaar mogen Kerk in Actie en Vastenactie én Berne Heeswijk nog meer samenwerken om het liturgiegroepen wat gemakkelijker te maken.

Vastenmaaltijden in Schiedam

Op 19 maart werd in de Heilig Hartkerk een Vastenmaaltijd georganiseerd. Samen met twee begeleiders ontwierpen de jongeren de uitnodiging, kozen zij een van de doelen van de Kerk in Actie 2017 uit, kookten, ontvingen de gasten, presenteerden het project, serveerden en wasten af. Al met al een hele onderneming. Op veler verzoek werd het recept, dat kokkin Cheley had uitgekozen, in de Gorzenklok geplaatst. De netto-opbrengst voor stichting SOZO (educatie voor kansarme jongeren in Vrijland – Zuid-Afrika) was € 450,00.

In Kethel at men oecumenisch in 't Schepphuis naast de Dorpskerk; dit keer met ook een

gevraagd!

mooi aantal tafelenoten uit de katholieke kerk. De maaltijd werd verzorgd door twee Armeense vrouwen. Naast een sobere maaltijd was er ruimte om met elkaar in gesprek te gaan over de zes thema's: Liefhebben, Delen, Bevestigen, Stimuleren, Accepteren, Overdenken. We aten aan zes tafels en aan elke tafel zat een inleider en zes tafelenoten. We waren in goed gezelschap bijeen.

Met de kinderen

Voor kinderen was er prima materiaal van Kerk in Actie en Kind op Zondag. Er werd enthousiast gewerkt met de rainbow verhalen. Kinderen van deelgemeenschap Pax Christi spaarden via de rainbow-spaarpot en maakten een mooie processie op Palmzondag.

De Goede Week

Op Goede Vrijdag combineerde men in een

De jongeren

ontwierpen de uitnodiging, kozen een van de doelen van Kerk in Actie 2017, ze kookten, ontvingen de gasten, presenteerden het project, serveerden en wisten af. Al met al een hele onderneming.

vierting een traditionele kruisweg met een zeer eigentijdse kruisweg die geëxposeerd werd in De Groene Luiken in Vlaardingen: 'Deel als de lijdende Jezus het lijden van sterke en dappere mensen in onze tijd'.

Op Stille zaterdag organiseerde het Leger des Heils een Stille wandeling. Als lichte bagage kregen de pelgrims een papiertje mee waarop Lucas 20, vers 29 stond: Jezus zei tegen hem: 'Omdat je me gezien hebt, geloof je. Gelukkig zijn zij die niet zien en toch geloven én daarbij de vraag: Op welke manieren kunnen we Jezus ontmoeten - Waarin zien we vanmorgen Jezus?'

Duizenden vrijwilligers in Nederland en enkele tientallen in Schiedam Vlaardingen en Maasluis maken het succes van Kerk in Actie en Vastenactie! En toch, met hoe velen zij ook zijn, we hebben in de regio Waterweg dringend meer en meer nieuwe vrijwilligers nodig. 🙏

Speurtocht in de Jacobuskerk

“Wanneer is God begonnen?”

Een groep leerlingen kwam speuren in de Jacobuskerk, en dat riep vele vragen op.

door **Riek Wouters**

Een paar maanden geleden werd ik gebeld door een moeder van een leerling van basisschool ‘het Kompas’ uit Vlaardingen, met de vraag of een klas een rondleiding kon krijgen in de Jacobuskerk. Haar dochter had haar eerste communie gedaan in de Pax, maar zij was ook in de Jacobuskerk geweest en daar was zoveel te zien. Dit alles in het kader van een project op school over de vrijheid van godsdienst.

Er werd contact met de leerkracht gelegd en een afspraak gemaakt. De school had gekozen voor een spel/speurtocht. In kleine groepjes liepen de kinderen rond, langs de kruiswegstaties, de paaskaars, het gedenkbord met kruisjes enzovoort. Sommige kinderen waren nog nooit in een kerk geweest, voor anderen was het heel bekend.

De leerkracht en een aantal ouders liepen met de groepjes mee. Afspraak was dat er aan het einde van de speurtocht vragen konden worden gesteld, die de docent en ik naar vermogen zouden beantwoorden.

Dispostelen

Dat was heel boeiend. Niet alle vragen waren makkelijk te beantwoorden. De leraar had een protestantse achtergrond, waardoor hij sprak over discipelen maar ik had het woord apostelen al laten vallen waardoor er een vraag kwam over de dispostelen. Ik vond het een oecumenische vondst!

Een meisje vroeg: “Wanneer is God begonnen en waar is hij?” Dat vond ik een moeilijke vraag, maar voor ik wat kon zeggen zei een ander meisje: “Nou, die zit in je hart, die zit bij alle goede mensen in hun hart”. Het eerste meisje was daar tevreden mee.

“Waarom is de kerk zo hoog?” Ik wist het antwoord niet, maar de leerkracht wel (hij had ook geschiedenis gestudeerd) en hij zei dat dit kwam omdat mensen hoopten dat hun gebeden dan heel ver naar boven, naar God konden opstijgen.

Een andere vraag was: “Hoe moet je nu bidden, hoe gaat dat?”

Ik heb geprobeerd zo eenvoudig mogelijk uit te leggen dat er hele persoonlijke gebeden zijn, waarbij je wat vraagt of bedankt of je zorgen neerlegt bij God in je eigen woorden of in je gedachten. Maar dat er ook gebeden zijn die al vaststaan, die regelmatig terugkeren in kerkdiensten bijvoorbeeld. Die gebeden kun je samen hardop zeggen. Hier viel de leerkracht mij bij en zei: “Het Onze Vader, dat bidden we toch vaak, zullen we dat nu met zijn allen doen, wie dat wil?” En ja, toen hebben we ieder op zijn eigen manier het Onze Vader gebeden, waardoor het wat ongelijk eindigde. Ik heb iedereen gerustgesteld en gezegd dat het gebed prima bij Onze Lieve Heer zou aankomen.

Als afsluiting mochten de kinderen een kaarsje aansteken bij het Mariamozaïek.

Een paar kinderen zeiden, dat ze het erg interessant en leuk hadden gevonden. Ook ik heb een bijzondere, fijne ochtend gehad en al hun vragen hebben me aan het denken gezet! 🌱

In kleine groepjes liepen de kinderen rond

Paasmandjeszegen in de Basiliek

In een stampvolle kerk met veel kinderen werden de Paasmandjes gezegend. Een gebruik dat bij onze Poolse parochianen helemaal bij Pasen hoort.

Ieder jaar is er meer belangstelling, de kinderen en hun ouders hebben enorm hun best gedaan, prachtige mandjes waren er te bewonderen.

Ruiming graven kerkhof St. Jacobus

Het kerkhof tegenover de St. Jacobuskerk is een bijzonder geliefde rustplaats voor de overledenen. Deze populariteit heeft ook een keerzijde. Daar de oppervlakte ervan niet oneindig is, raakt het kerkhof vol. Dat brengt met zich mee, dat er bij tijd en wijle graven geruimd moeten worden.

De stichting St. Laurentius - eigenaar van het kerkhof - heeft aangekondigd, dat de laatste negen rijen, links achteraan tot aan

de heg, geruimd zullen moeten worden. Bij de betreffende vakken zijn borden geplaatst.

Inmiddels heeft St. Laurentius de meeste eigenaren van betreffende graven persoonlijk aangeschreven, maar wij hebben niet alle rechthebbers kunnen traceren.

Daarom deze algemene oproep: liggen uw geliefden op het St. Jacobuskerkhof, kom dan kijken of ze in de aangeduide vakken zijn begraven.

Informatie is te krijgen bij: stichting St. Laurentius, telefonisch 010-4136308 van maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 16.00 uur of per e-mail: info@begraafplaatslaurentius.nl.

Mannenkoor In honorem Dei zong de Donkere Metten

De afgelopen tijd was intensief voor onze koren. Het mannenkoor *In honorem Dei* heeft, naast de gebruikelijke Paasvieringen, op uitnodiging van de Laurenskerk in Rotterdam ook nog de 'Donkere Metten' gezongen, op woensdagavond 12 april. Dit zijn getijdengebeden uit de liturgie van de Goede week.

Het was een bijzondere ervaring. Voor aanvang werd in het koor de zogenaamde kaarsegge of triangel geplaatst, een kandelaar met veertien ongebleekte waskaarsen en op de top een gebleekte was- of witte kaars, symbool van Christus. Steeds na één van de Lamentatione Jeremiae Prophetae (Klaagliederen van Jeremia) werd een kaars gedoofd. Deze klaagliederen werden door onze dirigent Bas van Houte schitterend gezongen, afwisselend met het koor. Uiteindelijk bleef alleen de bovenste witte kaars branden, symbool van Christus, het Licht van de wereld.

Al in de Middeleeuwen was dit traditie, als teken van rouw om Jezus' lijden en sterven. In het doven van de kaarsen werd ook zichtbaar gemaakt hoe zijn vrienden, de apostelen, hem een voor een in de steek lieten. Het was een hele belevenis om de 'Donkere Metten' in de Laurenskerk te mogen zingen. De akoestiek daar is fantastisch en de predikant, de heer Bert Kuipers, was uitermate tevreden en vond het zeker voor herhaling vatbaar.

Ons mannenkoor is nog steeds op zoek naar nieuwe leden. Ook de dames kunnen versterking gebruiken. Elke dinsdag om 19.15 uur repeteert het dameskoor Jubilatio en om 20.45 uur het mannenkoor In honorem Dei in de Wilgenburg achter de Liduinabasiliek. Van harte welkom.

Meer informatie: Frans de Jong, 0622666819 voor het herenkoor en mevrouw An Ruigrok voor het dameskoor: 010-4261161.

Frans de Jong

Rectificatie

De correcte naam van de dirigent op pag. 26 van het voorjaarsnummer is Wim van Eijk

Vieringen, zomer 2017, de voorgangers, muzikale ondersteuning en bijzonder karakter

	HH Andreas, Petrus en Paulus 9.30 uur (zo.)	Pax Christikerk 11.00 uur (zo.)	H. Lucaskerk 9.30 uur (zo.)
Za. 03 juni	--	--	--
Zo.04 juni 1e Pinksterdag	Eucharistie Ch. Duynstee Koor: To Be Continued	Eucharistie Ch. Duynstee Koor: Liriko	Woord- en communieviering K. Koeleman. Samenzang
Ma. 05 juni 2e Pinksterdag	Geen viering	Geen viering	Geen viering
Za 10 juni	--	--	--
Zo 11 juni H. Drie-eenheid	Woord- en communieviering parochi- aan Koor: Andreas, Petrus en Pauluskoor	Eucharistie E. Clarenbeek Cantors en samenzang	Aanvang: 10.30 uur Eerste Heilige Communieviering H. Egging en K. Koeleman Koor: Okido
Za 17 juni	--	--	--
Zo 18 juni Sacramentsdag	Woord- en communieviering parochi- aan Cantor en samenzang	Woord- en communieviering parochi- aan Cantors en samenzang	Eucharistie H. Egging Koor: The Balance
Vrij 23 juni			
Za 24 juni	--	--	--
Zo 25 juni	Eucharistie H. Egging Patroonsfeest APP Koor: alle koren. Kindernevendienst	Eucharistie Ch. Duynstee Koor: Liriko	Woord- en communieviering parochi- aan Koor: Willibrordkoor
Za 01 juli	--	--	--
Zo 02 juli	Eucharistie Ch. Duynstee Cantor en samenzang	Pax Christikerk gesloten. Viering in de H. Lucaskerk	Eucharistie E. Clarenbeek Samenzang. Themaviering Kerkenband
Za 08 juli	--	--	--
Zo 09 juli	Woord- en communieviering parochi- aan Cantor en samenzang	Pax Christikerk gesloten. Viering in de H. Lucaskerk	Woord- en communieviering parochi- aan Samenzang
Za 15 juli	--	--	---
Zo 16 jul.	Woord- en communieviering K. Koeleman. Cantor en samenzang	Pax Christikerk gesloten. Viering in de H. Lucaskerk	Eucharistie E. Clarenbeek Samenzang

Kijk voor de laatste wijzigingen op de websites

St. Jan de Doper - Visitatie 17.00 uur (za.), 11.00 uur (zo.)	H. Hart van Jezus 9.30 uur (zo.)	St. Liduina en O.L. Vrouw Rozenkrans 18.00 uur (za.), 9.30 uur (zo.)	H.H Jacobus en Martinus 11.00 uur (zo.)
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	--	Eucharistie H. Egging	--
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	Eucharistie H. Egging Koor: H. Hartkoor	Aanvang:14.00 u Eucharistie P. Vismans Viering 50 jarig priesterjubileum Koor: In Honorem Dei en Jubilatio	Eucharistie H. Egging Koor: Corazon
Geen viering	Geen viering	Eucharistie Ch. Duynstee Koor: Jubilatio	Geen viering
Woord- en communieviering parochi- aan Samenzang en orgelspel	--	Eucharistie Kunnekkadan SVD	--
Woord- en communieviering parochi- aan Zanggroep St. Jan/ Visitatie	Eucharistie Ch. Duynstee Koor: H. Hartkoor	Eucharistie Kunnekkadan SVD Koor: In Honorem Dei	Eucharistie Ch. Duynstee Samenzang
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	--	Eucharistie H. Egging	--
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	Woord- en communieviering parochi- aan Samenzang en orgelspel	Eucharistie P. Vismans Koor: In Honorem Dei. Kinderneven- dienst	Aanvang 10.00 uur Vormselviering Mgr.J. van den Hende en K. Koeleman Koor: Impuls
	19.00 uur H. Hartfeest H. Egging Koor: H. Hartkoor		
Woord- en communieviering K. Koeleman. Samenzang en orgelspel	--	Eucharistie Ch. Duynstee	--
Woord- en communieviering K. Koele- man Zanggroep St. Jan/ Visitatie 13.00 uur Ch. Duynstee doopviering	Woord- en communieviering K. Koele- man Koor: H. Hartkoor	Eucharistie Ch. Duynstee Koor: Jubilatio	Woord- en communieviering parochi- aan Samenzang
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel		Eucharistie Ch. Duynstee	--
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	Eucharistie H. Egging Samenzang	Eucharistie P. Vismans Koor: In Honorem Dei Kindernevendienst	Aanvang 10.00 uur Oecumenische viering in de Dorpskerk. K. Koeleman. Koor: Corazon
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	--	Eucharistie H. Egging	--
Eucharistie L. de Jong Zanggroep St. Jan/ Visitatie	Eucharistie A. Kunnekkadan,SVD Koor: H. Hartkoor	Eucharistie H. Egging Koor: In Honorem Dei	Eucharistie A. Kunnekkadan,SVD Samenzang
Woord- en communieviering K. Koeleman. Samenzang en orgelspel	--	Eucharistie H. Egging	--
Woord- en communieviering K. Koeleman. Samenzang en orgelspel	Eucharistie A. Kunnekkadan,SVD Samenzang	Eucharistie H. Egging Koor: In Honorem Dei	Eucharistie H. Egging Samenzang

Vieringen, zomer 2017, de voorgangers, muzikale ondersteuning en bijzonder karakter

	HH Andreas, Petrus en Paulus 9.30 uur (zo.)	Pax Christikerk 11.00 uur (zo.)	H. Lucaskerk 9.30 uur (zo.)
Za 22 jul.	--	--	--
Zo 23 jul.	Eucharistie H. Egging Cantor en samenzang	Pax Christikerk gesloten. Viering in de H. Lucaskerk	Woord- en communieviering parochi- aan Samenzang
Za 29 jul.	--	--	--
Zo 30 juli	Woord- en communieviering parochi- aan Cantor en samenzang	Pax Christikerk gesloten. Viering in de H. Lucaskerk	Woord- en communieviering L. Meijer Samenzang
Za 05 augustus	--	--	--
Zo 06 augustus	Eucharistie Ch. Duynstee Cantor en samenzang	Eucharistie Ch. Duynstee Cantors en samenzang	H. Lucaskerk gesloten. Viering in de Pax Christikerk
Za 12 augustus	--	--	--
Zo 13 augustus	Eucharistie A.Kunnekkadan,SVD Cantor en samenzang	Eucharistie E. Clarenbeek Cantors en samenzang	H. Lucaskerk gesloten. Viering in de Pax Christikerk
Di 15 augustus Maria ten Hemelopneming	--	--	--
Za 19 augustus	--	--	--
Zo 20 augustus	Woord- en communieviering K. Koeleman. Cantor en samenzang	Woord-en communieviering parochiaan Cantors en samenzang	H. Lucaskerk gesloten. Viering in de Pax Christikerk
Za 26 augustus	--	--	--
Zo 27 augustus	Eucharistie A.Kunnekkadan,SVD. Cantor en samenzang	Eucharistie Ch. Duynstee Cantors en samenzang	H. Lucaskerk gesloten. Viering in de Pax Christikerk
Za 02 sept.	--	--	--
Zo 03 sept.	Eucharistie Ch. Duynstee Koor: nog niet bekend. Startzondag Huldiging jubilarissen	Woord- en communieviering K. Koele- man Startviering. Kinderwoorddienst en 10-groep. Koor: alle koren	Woord- en Communieviering K. Koeleman. Samenzang
Za. 09 sept.	--	--	--
Zo. 10 sept.	Woord -en communieviering parochi- aan Koor: nog niet bekend	Eucharistie Ch. Duynstee Cantors en samenzang	Eucharistie E. Clarenbeek Gemeenschappelijke ziekenzalving Koor: Willibrordkoor

Kijk voor de laatste wijzigingen op de websites

St. Jan de Doper - Visitatie 17.00 uur (za.), 11.00 uur (zo.)	H. Hart van Jezus 9.30 uur (zo.)	St. Liduina en O.L. Vrouw Rozenkrans 18.00 uur (za.), 9.30 uur (zo.)	H.H Jacobus en Martinus 11.00 uur (zo.)
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel		Eucharistie A. Kunnekkadan,SVD	--
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	Woord- en Communieviering L. Meijer Samenzang	Eucharistie A. Kunnekkadan,SVD Orgelspel en samenzang	Woord- en communieviering parochi- aan Samenzang
Eucharistie H. Egging Samenzang en orgelspel	--	Eucharistie A. Kunnekkadan,SVD	--
Eucharistie H. Egging Samenzang en orgelspel	Eucharistie H. Egging Samenzang	Eucharistie A. Kunnekkadan SVD Orgelspel en samenzang	Eucharistie A. Kunnekkadan,SVD Samenzang
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	--	EucharistieH. Egging	--
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	Eucharistie H. Egging Samenzang	Eucharistie P. Vismans Orgelspel en samenzang	Eucharistie H. Egging Samenzang
Woord- en communieviering parochi- aan Samenzang en orgelspel	--	EucharistieH. Egging	--
Woord- en communieviering parochi- aan Samenzang en orgelspel	Eucharistie Ch. Duynstee Samenzang	Eucharistie H. Egging Koor: In Honorem Dei	Eucharistie Ch. Duynstee Samenzang
--	--	19.00 uur Eucharistie Ch. Duynstee Koor: In Honorem Dei en Jubilatio	--
Woord-en communieviering K. Koeleman. Samenzang en orgelspel	--	Eucharistie Ch. Duynstee	--
Eucharistie Ch. Duynstee Samenzang en orgelspel	Woord -en communieviering parochi- aan Samenzang	Eucharistie Ch. Duynstee Koor: In Honorem Dei	Woord- en communieviering K. Koeleman. Samenzang
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	--	Eucharistie Ch. Duynstee	-
Eucharistie L. de Jong Zanggroep St. Jan/ Visitatie	Woord -en communieviering L. Meijer Koor: H. Hartkoor	Eucharistie Ch. Duynstee Koor: Jubilatio	Woord- en communieviering parochi- aan Samenzang
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	--	Eucharistie Ch. Duynstee	--
Eucharistie L. de Jong Samenzang en orgelspel	Woord -en communieviering parochi- aan Samenzang en orgelspel	Eucharistie P. Vismans Kindernevendienst Koor: In Honorem Dei	Eucharistie Ch. Duynstee Koor: Corazon
Woord -en communieviering parochi- aan Samenzang en orgelspel	--	Eucharistie H. Egging	--
Woord -en communieviering parochi- aan Zanggroep St. Jan/ Visitatie	Eucharistie Ch. Duynstee Koor: H. Hartkoor	Eucharistie H. Egging Koor: In Honorem Dei	Woord- en communieviering K. Koeleman. Samenzang

